LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Mendoza 2280
Avellaneda, Bs. Aires
1951. VI. 12
IV M. ★ Nr. 47

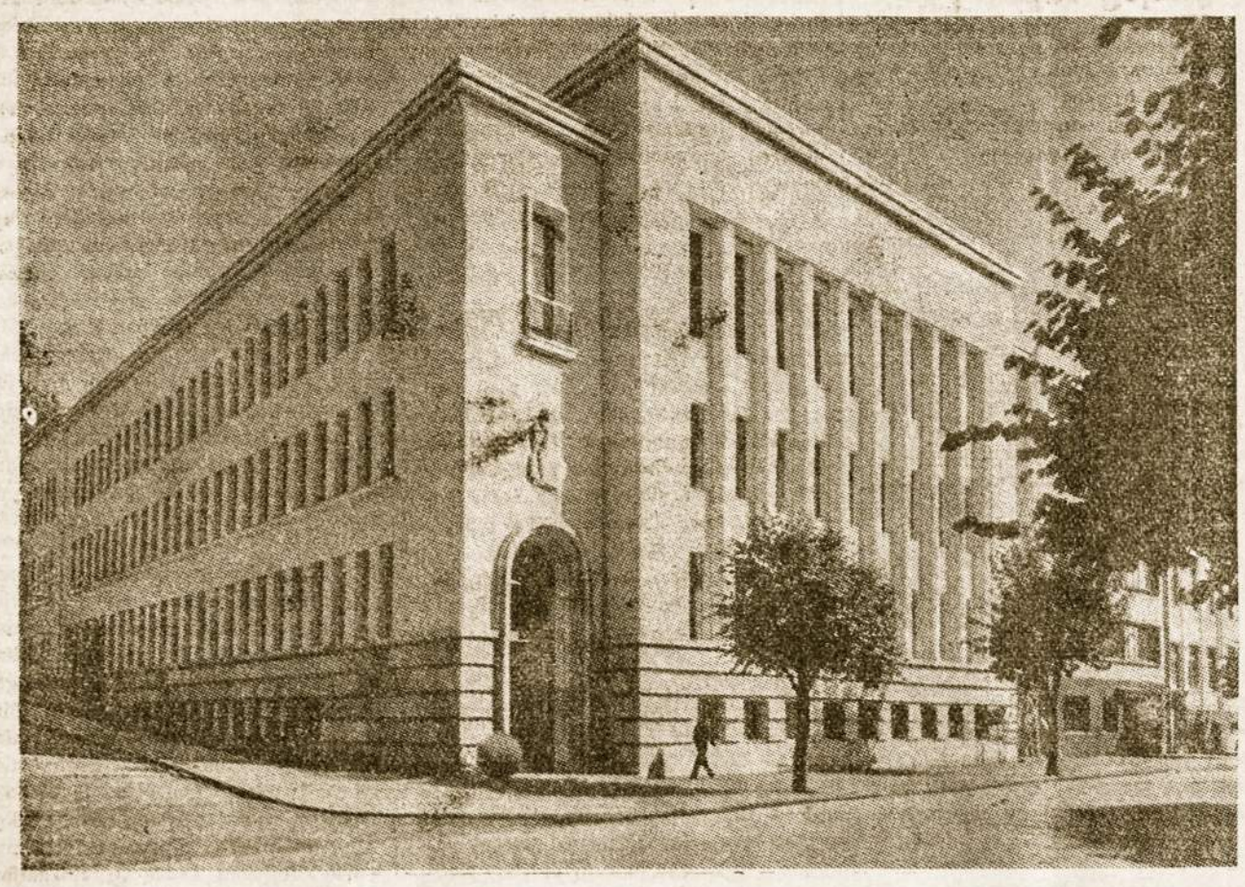

Modernioji Lietuva: Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmai Kaune.

Karas Koréjoje

SĄJUNGININKAI ARTĖJA PRIE "GELEŽINIO TRIKAMPIO"

Pralaimėjusios antrąjį pavasario mūšį, sumuštos komunistų armijos pamažu traukiasi į šiaurę. Nežiūrint didėjančio pasipriešinimo, keturios sąjungininkų kolonos, lėktuvais, tankais ir artilerija skindamosi kelią, kasdien slenka artyn prie vadinamo "geležinio trikampio", kurį sudaro Chorwon, Kumhwa ir Pyongyang miestai. Chorwon yra 27 km į šiaurę nuo 38 paralelės, o Kumhwa 20 km. Šiame trikampyje komunistai yra sutelkę savo šaudmenų ir kitų karo reikmenų sandėlius ir yra pasiryžę iš paskutiniųjų jį ginti, kad nepatektų į sąjungininkų rankas. Iš Mandžiūrijos kasdien eina vis nauji kinų daliniai Pyongyang kryptimi. Nežiūrint sąjungininkų blokados, vis daugiau raudonųjų laivų su karo reikmenimis bando pasiekti frontą tiek rytiniais, tiek ir vakariniais Korėjos pakraščiais. Atrodo, kad komunistai ruošiasi kiekviena kaina gelbėti geležinį trikampį, ir todėl būsimosios kautynės gali nulemti tolimesnę karo eigą Korėjoje.

TAIKOS BALANDŽIAI

Tuo tarpu kuris laikas Londone ir Washingtone tariamasi, kaip būtų galima baigti Korėjos karą taikiu būdu. Manoma, kad dabar, kai frontas sustojo maždaug ant 38 paralelės, esąs patogus momentas taikos deryboms. Ruošiamasi kinams pasiūlyti paliaubas, po kurių sektų neutralios 20 km zonos įsteigimas prie 38 paralelės. Tačiau kolkas komunistai apie paliaubas girdėti nenori, nors atrodo, kad ir jie pradeda suprasti, jog Korėjos karas jiems nebeina pagal numatytas Markso teorijas. Vakariečiai yra įsitikinę, kad žmonėmis turtinga, bet ginklų ištekliais ir maistu labai neturtinga Kinija Korėjos karą jau pradėjo skaudžiai atjausti. Jie spėja, kad sekantis didesnis pralaimėjimas gali palenkti Kinijos komunistus prie taikos derybų.

NERVINGUMAS VAKARUOSE

Tarptautinė padėtis vakaruose kelia vis daugiau rūpesčių. Prie šiaurinės Irano (Persijos) sienos, abipus jūros, sovietai koncentruoja kariuomenę, tankus, artileriją ir aviaciją. Sirijos ir Izraelio santykiai ir toliau įtempti. Graikijoj atsistatydino generalinio štabo viršininkas maršalas Aleksandras Papagos, didžiausias komunistų priešas ir antikomunistinių jėgų vienytojas. Graikijai grėsė kariuomenės perversmas, ir visa krašto padėtis tuo tarpu vis dar tebėra labai neaiški. Atlanto pakto generalinių štabų viršininkai nuolat posėdžiauja ir neseniai pareiškė, kad visi Vakarų Europos gynybos planai jau yra baigti, tik... trūksta kariuomenės jiems vykdyti.

VENDENILIO BOMBA JAU BAIGIAMA

Robert Allen "New York Evening Post" skiltyse paskelbė kai kuriuos davinius iš paskutinių atominių bandymų Eniwetok salose, Ramiajame Vandenyne. Iki šiolei vis dar buvo abejojama, ar tikrai pavyks pagaminti vandenilio bombą. Padarytieji bandymai parodė, kad vėliausiai po vienerių metų Jungtinės Amerikos Valstybės neabejotinai turės vandenilio bombą.

Bandymų metu pirmą kartą buvo susprogdinta dviguba atominė bomba. Pirmajai atominei bombai sprogus, buvo gautas astronominis karštis, kuris pašalino tritiumo kapsulę, kurioje buvo antroji atomo bomba. Gautas dvigubas sprogimas buvo toks baisus, kad 18 kvadratinių kilometrų plote viskas, neišskiriant nė akmens uolų, pavirto į juodus pelenus. Vandenilio bomba bus bent 100 kartų smarkesnė už šią dvigubąją atomo bombą, kuri pati jau yra bent penkius kartus smarkesnė už bet kokią iki šiolei susprogdintą atomo bombą.

Paskutinieji bandymai taip pat įrodė galimybę panaudoti atominius ginklus taktiniam priešo kariuomenės bombardavimui frontuose, neišstatant į pavojų savo karių.

Birželio 7 d. JAV Atominės Energijos Komisijos pirmininkas Gordon Dean pirmą kartą oficialiai paskelbė, kad vandenilio superbomba jau baigiama. Ruošiami įtaisymai šaudyti atominėmis raketomis ir artilerija. Taip pat ruošiami atominiai motorai povandeniniams laivams ir lėktuvams, kurie galės skristi, niekuomet nepritrūkdami degamosios medžiagos. JAV atominiai fabrikai, kainavę virš pusketvirto milijardo dolerių, jau dvigubai praplėsti. JAV užsienių reikalų ministeris Dean Acheson neseniai Kongrese pareiškė, kad JAV jau dabar gali eiti į atominį karą su Sovietų Sąjunga ir jį laimėti.

Pijus X Paskelbtas Palaimintuoju

Birželio 3 d. Romoje su didelėmis iškilmėmis buvo paskelbtas palaimintuoju popiežius Pijus X. Naujasis palaimintasis gimė 1833. VI. 2 Riese kaimelyje, Treviso vyskupijoje, šiaurės Italijoje. 1850 m. tapo kunigu. 1884 m. tapo Mantuvos vyskupu, o devyniems metams praslinkus Leonas XIII jį pakėlė į kardinolus ir paskyrė Venecijos patriarku. Mirus Leonui XIII, 1903.VIII.4 išrinkamas popiežium. Jo šūkis buvo "Omnia instaurare in Christo" ("Visa atnaujinti Kristuje"). Pasižymėjo gausiomis liturginėmis ir kitomis reformomis, nenuilstamai kovojo už tikėjimo grynumą, pasmerkdamas modernizmo ir su juo susijusias klaidas. Mirė 1914. VIII. 20. Beatifikacijos iškilmėse dalyvavo šimtai tūkstančių maldininkų iš Italijos ir viso pasaulio, nes jau 279 metai praslinko nuo paskutinio popiežiaus beatifikacijos.

Kruvinas Įvykis Štetine

"New York Times" neseniai aprašė kruviną įvykį Štetine (dabar priklausančiam Lenkijai), kuris ryškiai pavaizduoja žmonių nuotaikas anapus geležinės uždangos.

Beeidamas gatve sovietų majoras užkabino du lenkus ir pareikalavo, kad šie nuliptų nuo šaligatvio ir duotų jam kelią. Šiems aiškinantis, rusas išsitraukė revolverį ir čia pat abu nudėjo. Įtužęs pradėjo bėgioti po gatvę ir su revolveriu šauti ką sutikdamas. Nušovė iš namų išeinantį gydytoją, kažkokią moterį, paskui, pasislėpęs rūsyje, nušovė milicininką. Greitai aplink namą susirinko minia įnirtusių žmonių. Atvyko lenkų milicininkų dalinys, kuris turėjo įsakymą suimti įsiutusį sovietų majorą, nevartojant ginklo. Minia ėmė juoktis iš tokių milicininkų. Tada atvyko UB dalinys, kuris turėjo išvaikyti minią. Kažkas ištraukė vienam komunistų milicininkui revolverį ir nušovė jį drauge su kitais dviem. Atvykęs lenkų kariuomenės dalinys apsupo namą ir išgelbėjo "didvyriškąjį" sovietų majorą. Per susirėmimus su minia buvo daug sužeistų ir 1.500 areštuotų.

"Amerikos Balsas" Praplėtė Savo Programą

Nuo birželio 1 d. "Amerikos Balsas" (Voice of America) praplėtė lietuviškąją programą. Iki šiol kasdien buvo transliuojama 15 minučių. Dabar padarytos dvi transliacijos po tiek pat minučių. Iš N. Yorko programa persiunčiama į Europą, iš kur galingais siųstuvais perduodama toliau.

Birželio 1 d. pradėjo veikti programos taip pat latvių ir estų kalbomis.

ATOMINIS SPROGIMAS ŽMOGAUS KŪNE

Amerikiečių žurnale COLLIER'S John Lear aprašo pirmąjį atominį sprogimą žmogaus kūne. Jį girdėjo tik viena moteris, kurios vardas neskelbiamas. Šiai moteriai galvos smegenyse augo skaudulys, kuris kliudė nervų veikimą iki to laipsnio, kad moteriškė jau negalėjo taisyklingai skaičiuoti, bet sakydavo: "vienas, du, septyni, penki..." ir t. t. Ligonė buvo atgabenta į Brookhaveno ligoninę ir paguldyta kambaryje, kurio sienos buvo išklotos švino plokštėmis, nepraleidžiančiomis pavojingų radioaktyvių spindulių. Ligonei buvo suleista į kraują skysto boro metalo injekcija. Kraujo srovė nunešė boro metalą į smegenyse augantį skaudulį, kuris visą pusvalandį buvo bombarduojamas tais pačiais neutronais, kurie vartojami atomo bombai sprogdinti. Neutronais bombarduojamas, boras įgauna radioaktyvių pakitėjimų ir sprogsta, kaip atomo bomba mažam maštabe. Mažutis Geigerio aparatas, sujungtas su skauduliu ligonės smegenyse, aiškiai užregistravo jame įvykusį atominį sprogimą.

Praslinkus savaitei po sprogimo, ligonė jau galėjo pati atsisėsti ir kalbėti. Nors dėl galutinių eksperimento pasėkų gydytojai dar abejoja, tačiau nėra negalima, kad netolimoje ateityje panašiu būdu bus galima bombarduoti įvairius skaudulius bei tumorus, augančius giliai vidiniuose kūno organuose. Reikia tik surasti panašias į borą medžiagas, kurios turėtų įpatybę susitelkti norimoj bombarduoti kūno vietoje ir sprogtų, bombarduojant neutronais.

Stipri Propaganda Mėgina Pralaužti Geležinę Uždangą

Prie Muencheno pradėjo veikti naujas amerikiečių 135 kilovatų stiprumo siųstuvas "Laisvoji Europa", kurį su didelėmis iškilmėmis atidarė pats amerikiečių "Tautinio Laisvosios Europos Komiteto" pirmininkas D. Jacksonas. Pirmosios transliacijos duotos į Čekoslovakiją. Iš visų tautinių grupių kol kas jie čia aktyviausiai ir reiškiasi. Pertraukų signalai duodami Laisvės varpo iš Berlyno skambėjimu. Dirba 450 tarnautojų, iš jų 200 vokiečių, 135 čekai ir slovakai, 50 amerikiečių, likusieji — kitų tautybių. Vėliau programos bus išplėstos ir kitiems kraštams, išskyrus Vokietijos Rytinę zoną ir Sov. Sąjungą. Lėšos — iš amerikiečių aukų. Kitas FE siųstuvas veikia netoli nuo Mannheimo ir savo 7,5 valandų kasdieninę programą skiria Lenkijai, Rumunijai, Vengrijai ir Bulgarijai. Tokių stočių tinklu per trejetą metų numatoma apjuosti visą žemę.

Tarptautinė Armija Mandžiūrijoj

"NYT" skelbia iš Honkongo pranešimą, kad Mukdene suorganizuota tarptautinė komunistų brigada, kurios oficiali vėliava yra raudona su 11 geltonų žvaigždžių. Jai vadovauja Sovietų maršalas Kurenkovas. Jis jau vas. 18 d. perėmė komandą tarptautinės Tol. Rytų armijos, į kurią įeina kinai, rusai, š. korėjiečiai, km. Mongolijos kariai, japonai, lenkai, vengrai, čekai, lietuviai, latviai ir estai. Korenkovo uždavinys — diriguoti Korėjos karą, ginti Mandžūriją ir, "jei reikės", pulti Japoniją. Jis turi 2 padėjėjus; Sovietų gen. leit. Berevyanko ir kinų gen. Peng Teh-huai.

Jau Sušaudyta 1.600 "Banditų" Kinijoj

PIA Nr. 16/51 skelbia, kad Kinijoj eina didelis "banditų likvidavimas". Tarp šaudomųjų, kaip paaiški iš "Pravdos", yra ir amerikiečių karių. Badaujantiems gyventojams, paliktiems su bado norma, sakoma: "Jūs galite likti čia ir mirti badu, arba eiti į kariuomenę — ir ten visko turėsite į valias". Paskutinėmis žiniomis, aktyviai partizanus remiančių pietvakarių Kinijoj yra 1.600.000, taip pat stipriai jų veikla reiškiasi ir kitur. Prieš komunistus taip pat sukilo Vid. Mongolijoj 20.000 mongolų, kurie taip pat nori prisidėti prie kinų aktingos kovos su komunistais. Tos pačios PIA žiniomis, komunistų pravesta užimtojoj Korėjoj žemės reforma yra tik propagandinė. Iš tikro naujai gavusieji žemės turi valstybei mokėti kur kas didesnius mokesčius ir duoti didesnes pyliavas, nei seniau, ją nuomodami. Pietų Korėjos parlamentas priėmė kur kas pažangesnį žemės reformos įstatymo projektą.

● "Sov. Litva" rašo: "Mūsų krašte padarytas galas neturtui, beteisiškumui ir nedarbui. Sovietų jūrininkai, grįžę iš užjūrio kelionių, pasakoja, kad D. Britanijoj minios alkanų žmonių visą laiką renkasi prie sovietų laivų, prašydami duonos. Gavę jos, badaują anglai sušnabžda tik vieną padėkos žodį: "Stalinas". Ką pasakys anglai, pasiskaitę tokią "informaciją"? Panašių "tikslių pranešimų" apie "badą" Švedijoj ir Olandijoj buvo ir kituose sovietiniuose leidiniuose.

● JAV veikia vadin. Laisvosios Europos Komitetas su St. Mikolaičiku priešaky. Ligi šiol lietuviai tame komitete nebuvo atstovaujami. Dabar toji spraga norima užkišti. Lietuvių grupę numatoma sudaryti iš 10 atstovų.

TRUMPAI

● SOVIETŲ KARO TEISMAS nuteisė 10 jaunuolių vokiečių po 25 metus sunkiųjų darbų kalėjimo už "baisų nusikaltimą", kad sovietų valdomos Rytų Vokietijos prezidento Wilhelmo Pieck gimtadienio iškilmėse susprogdino smirdinčiąją bombą.

● ISPANIJOS AMBASADORIUS JAV, Dr. J. Lequerica Detroite pasakė reikšmingą kalbą, kurioje siūlė sudaryti karinę sąjungą prieš komunizmą ir prašė ekonominės pagalbos. Ambasadorius pareiškė nusistebėjimą, kad Vakarų Europa, turinti apie 300.000.000 gyventojų šiapus geležinės uždangos, kviečiasi Amerikos karius, kad šie ją gintų. Ispanija reikalaujanti tik ginklų, ne kareivių.

● JUNGT. AMERIKOS VALSTYBĖSE komunistams ruošiama pirtis. Teisingumo Departamentas paskelbė, kad mėnesio bėgyje 11 raudonųjų vadų bus uždaryti kalėjime, o sekančių 12.000 komunistų laukia teismas.

● PARYŽIUJE įvyko svarbus karo vadų pasitarimas, kuriame dalyvavo JAV generalinių štabų viršininkas gen. O. Bradley, JAV aviacijos štabo viršininkas gen. H. Vandenberg, gen. D. Eisenhower ir gen. Nerstad, centrinės Europos sąjungininkų aviacijos viršininkas. Daugiausia buvo tartasi apie naujų aviacijos bazių įsteigimą Vakarų Europoje ir Viduržemio zonoje ir apie esamų bazių praplėtimą. Šiuos klausimus svarsto ir JAV, D. Britanijos, Prancūzijos ir Kanados generalinių štabų konferencija, prasidėjusi birželio 7 d. Paryžiuje

● SICILIJOJE šiomis dienomis pravestuose rinkimuose į krašto seimą laimėjo krikščionys demokratai, surinkę 666.128 balsus. Toliau seka Liaudies Blokas (komunistai ir karieji socialistai) su 644.752 balsais, Socialinis Italų Sąjudis (neofašistai) 273.504, monarkistai ir liberalai 204.056, socialdemokratai 92.647 ir kt. Krikščionys demokratai gauna 39 vietas, Liaudies Blokas 30, Socialinis Italų Sąjūdis 11 ir kiti likusieji 18 vietų.

● KETURIŲ DIDŽIŲŲ užsieniu reikalų ministrų pavaduotojų konferencija, posėdžiaujanti jau nuo kovo 5 d. Paryžiuje, po 66 ilgų posėdžių vis dar nesusitaria dėl darbotvarkės turinčiai įvykti Keturių Didžiųjų užs. reik. ministrų konferencijai.

● LANDSBERGO kalėjime, Vakarų Vokietijoje, birželio 7 d. buvo pakarti 7 nacių karo nusikaltėliai, kurie prieš 2 metus buvo nuteisti mirti už 200.000 žmonių (daugiausia žydų) iššudymą.

● ARGENTINOS užsienio prekyba žymiai pakilo — rašo "The Chase National Bank Digest of L. A." 19 nuošimčių prekių įsiveža iš JAV, daugiau kaip 50 nuošimčių iš Vakarų Europos. 1950 m. gale aukso ir užsienio valiutų atsarga siekė 3.300.000.000 dolerių, gi kovo pabaigoj aukso atsarga padidėjo net 600.000.000 dolerių. Kadangi vidaus kreditas per pirmuosius 4 šių metų mėnesius padidėjo 4 nuošimčiais, tai, nežiūrint žymaus aukso atsargų augimo, pezo kursas nežymiai nukrito. Dėl šios priežasties atitinkamai pakilo prekių kainos ir darbininkų atlyginimas.

● PERSIJA galop pradėjo taikesnę politiką D. Britanijos atžvilgiu. Ji sutiko derėtis su D. Britanija dėl naftos šaltinių nacionalizavimo. D. Britanijos misija birželio 12 d. atvyko į Teheraną. D. Britanija pripažįsta nacionalizavimo teisę Persijai, bet nori turėti balsą naftos produktų paskirstyme.

● "N. Wiener Tageszeitung" pranešimu, Tatrų kalnuose, Slovakijoje, ėjusios kietos kautynės tarp reguliarios čekų kariuomenės ir slovakų partizanų. I. Bazovskio pareiškimu "Daily Telegraph" dienraščiui, kovojantieji partizanai nėra jokie "tautiniai komunistai", bet antikomunistiniai slovakai. Jie palaiko ryšius su Vyr. Slovakų Išlaisvinimo Komitetu ir ukrainiečių pogrindžio armija. Jų aktyvių kovotojų skaičius siekia apie 5.000.

Lietuviai visam pasauly

● Australijoj Karaliaus Mindaugo Aukštųjų Mokslų Institutas savo 1951 m. darbų pradžią atžymėjo iškilmingu aktu, kuriame gražiai pasirodė lietuvių meninės pajėgos. Paskaitą "Lietuvių tautos suverenumo raida" skaitė instituto dir. P. V. Raulinaitis. Ausralijoj įsikūrė ir abu konc. stovykloj nacių nukankinto buv. Klaipėdos kr. direktorijos pirmininko Reizgio sūnūs. — "A. L." rašo, kad, imigracijos ministerio pareiškimu, tik vienas DP rastas kaip komunistų agentas ir už ardomąją veiklą deportuotas. Porai emigrantų nebuvo leista Australijoj išlipti gavus iš saugumo organų Europoj pranešimą — Keli Sidnėjaus laikraščiai įdėjo skelbimą, kad būtų parūpinta profesinio darbo agronomijos dr. J. Briedžiui. Ypač juo rūpinasi feder. parlamento narys Jeff Bate. — S. Šimkaitis dažnai kviečiamas vertėju į australų teismus. — Meno studentas L. Urbonas, negalėdamas atsikviesti iš Vokietijos silpnesnių plaučių sužadėtinės, 3 metus išdirbęs prie cukrinių nendrių kirtimo, pats savo noru grįžta pas ją į Vokietiją.

● Brazilijoj lietuvis prof. A. Stonis eukaliptų celiuliozę pritaikė šilko gamybai.

● D. Britanijoj Lietuvių S-gos apygardų pirmininkų ir Tarybos posėdis įvyko Londone, Lietuvių Namuose. Jame daugumai suvažiavusiųjų pareiškus pageidavimą, kad sąjungos organai pasmerktų pasireiškusius D. Britanijoj sąjūdžius, kuriais bandoma ardyti išeivių vienybę, tatai ir buvo padaryta. Tarybos nutarime pasisakoma prieš vieningo darbo ardytojus Lietuvos laisvinimo darbe ir pareiškiama, jog Lietuvos laisvinimo darbe yra šie 3 mūsų svarbiausi veiksniai: 1. VLIKas, 2. Lietuvos diplomatai, 3. lietuvių išeivių organizacijos. Su visais šiais organais sąjunga glaudžiai bendradarbiauja, su jais tariasi, juos remia ir kur reikiant laikosi jų direktyvų ir linijos. — T. Fondo valdytojo patvarkymu D. Britanijoje sudaryta TF atstovybė. Jos pirmininku paskirtas J. Vilčinskas, vicepirm. — P. Bulaitis ir iždininku — F. Seikus.— Conventry atgaivinta lietuviška šeštadienio mokykla. — Iš D. Britanijos lietuviai smarkiai emigruoja kitur. Į Kanadą išvyko Conventrio lietuvių klebonas kun. Pacevičius, į JAV vyksta adv. J. Dėdinas. J. Matulionis, apdovanotas šv. Grigaliaus ordinu, rašo studiją apie krikščioniškąją bendruomenę.

● J. A. V. įvykusiame rytinės JAV dalies lietuvių tremtinių suvažiavime dalyvavo iš 24 vietovių 83 atstovai, kalbėję 8.000 tremtinių vardu. Svečių atvyko per 390, tarp jų taip pat min. Žadeikiui atstovavęs gen. kons. J. Budrys, ALT pirm. L. Šimutis, BALFo pirm. dr. J. Končius, V. Sidzikauskas ir kt. Nutarta stengtis tuoj pat sudaryti JAV lietuvių švietimo centrą, rūpintis per vietos vyskupus, kad į liet. parapijas skirtų ir tremtinius kunigus dėstytojais, apsidėti solidarumo mokesčiu, taip pat skirti kartines aukas laisvinimo reikalams. — Pasiųsti sveikinimai per AB pavergtai Lietuvai, VLIKui ir VT, ALTui, min. Žadeikiui, BALFui, A. Balsui ir DP Komisijai Vašingtone. Į komitetą išrinkti: Saulaitis (jis pirmininkauja ir prezidiumui), Viščinis, Benderius, Nemickas, Alksninis, Novickis, Vileišis, Mockus, Keturakis, Jurskis, Giedraitis ir V. Jasaitis, į LOKą rytinės dalies atstovais — A. Saulaitis ir Vileišis; kitus 2 kandidatus prezidiumas pasirinks iš New Yorko apylinkės lietuvių. Per Ginkaus radiją PLB reikalą propaguoja Br. Kulys. Tuo būdu PLB J. A. Valstybėse kūrimas pradedamas jau kaip reikiant.

● A. Olis sėkmingai vadovavo 17.000 čikagiečių susirinkimui, kurio politinėj daly kalbas pasakė senat. Dirksenas, kongreso narė M. S. Church ir kandidatas į miesto burmistrus R. Huter. Lietuviai čia taip pat gražiai pasirodė su tautiniais šokiais. — Sulaukęs 83 m. amžiaus, mirė vyčių įkūrėjas M. A. Norkūnas. — "Garso" redaktorius M. Zujus paminėjo 25 m. redaktoriavimo sukaktį. — L. Šimutis išrinktas Tautinės JAV Kat. Tarybos direktoriato nariu. — JAV geografų suvažiavime tarp 600 profesorių ir asistentų taip pat dalyvavo Duquesne univ-to. deleguoti prof. K. Pakštas ir dr. Vl. Viliams, kuriedu užmezgė santykius su įtakingais amerikiečiais. Paskiau prof. K. Pakštas dalyvavo C. E. Krikščionių Demokratų Sąjungos vadovybės posėdžiuose. — Inž. Maziliauskas "D-ge" įrodinėja, kad pasitraukęs prancūzų ministeris pirm. Rene Plevin yra lietuvių kilimo, išaugęs iš Rytprūsių lietuvio Plėvės palikuonių. Lietuviško kilimo buvę taip pat rusų ministeriai ir generolai Plėvės. Vysk. Rancans, vadovaująs latvių resistenciniam sąjūdžiui, paskirtas J. A. V. Šv. Onos senelių namų kapelionu ir vedėju. — Dr. S. Biežis paskirtas Čikagoj sanitarinės srities gydytoju. — Vyčių akcija kelti Lietuvos bylą JAV angliškai rašančioj spaudoj duoda gražių vaisių. Apie Lietuvą pasirodo straipsnių net tolimiausiuose užkampiuose, ne tik pačioj didžiojoj spaudoj. "Draugas" atžymėjo savo ėjimo 35 m. sukaktį. — Prof. P. Jucaitis pakviestas tyrimo darbams į Illinois Institute of Technology. — H. E. Yčaitė iš Harwardo un-to bibliotekos perėjo dirbti į Bostono miesto biblioteką.

● Kanadoje kun. J. Kubiliaus, SJ. rūpesčiu Montrealyje steigiama lietuviška kolonija. Pritarimas iš valdžios ir bažnytinės vyresnybės jau gautas. Numatoma nupirkti didelį sklypą, kur būtų pastatyta lietuviška bažnyčia, mokykla ir apie 300 lietuvių gyv. namų. Per Montrealio arkiv. P. E. Leger pagerbimą, suruoštą ateivių, lietuvių vardu jį pasveikino kun. Kubilius, o paskum buvo pademonstruota "Kepurinė" ir "Žiogelis". Toronto kardinolas Mc. Cuiganas pažadėjo paremti liet. bažnyčios statybą ir per pasikalbėjimą su statybos fondo valdyba gyvai domėjosi lietuvių reikalais. Taip pat pažadėjo laikinai duoti didesnę bažnyčią ir salę. Timinse burmistro pavaduotoja J. Larche daug reiškia simpatijų lietuviams ir ne vienam yra parūpinusi darbo, taip pat gyvai domisi lietuvių dainomis, menu ir jau tiek pramoko lietuviškai, jog gali sekti lietuvių pokalbius. Apdovanotą Šapokos "Lithuania through the Ages", pareiškė, kad šią knygą ir pačiomis kanadiečiai labai domisi.

● Neseniai Miunchene automobilio nelaimėje buvo sužeistas buvusis BALFo direktorius Europai J. Valaitis, kuris tik ką buvo perdavęs pareigas Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkui Pr. Zundei. Kiek lengviau buvo sužeistas ir Pr. Zundė. J. Valaičiui ypatingai buvo sužalota kairioji akis, tačiau rėgėjimui didelio pavojaus negresia.

● Vasario 16-sios Gimnazijos Diepholze (Vokietijoje) atidarymą nufilmavo vokiečių - amerikiečių filmų bendrovė "Welt im Film".

● Tautos Fondui Vokietijos lietuviai suaukojo su viršum 4.000 DM.

● Paryžiuje Lietuvos pasiuntinybė pradėjo leisti nepolitinį dvimėsinį informacinį biuletenį prancūzų kalba "Bulletin Lithuanien" (5 rue de Messine, Paris).

● Kun. N. Saldukas iš Kolumbijos išvyko į Čikagą ribotam laikui. Kolumbijoje jis išrūpino tremtiniams net 1.800 vizų.

● Amerikos lietuvis Juozas Matukonis, seržantas, neseniai buvo apdovanotas oro medaliu už narsumą. Jis dukart skrido su gen. Mac Arthuro virš Korėjos fronto.

BIRŽELIO 14 MINĖJIMAS

Birželio 14 minėjimas New Yorke rengiamas su visu atsidėjimu. Rengia lietuviai latviai ir estai drauge. Yra pakviesta įtakingų politikos vyrų, kurie pasakys kalbas prieš bolševikų agresiją ir tautų naikinimą.

IŠ VISO PASAULIO

● PIA Nr. 13 skelbia, kad Stalino premija apdovanoti Skobelcinas, Dobrotinas ir Zacepinas "už darbus ryšium su atom. fizika ir kosminiais spinduliais". Kaukaze visas buv. vokiečių imper. Vilhelhelmo institutas su porf. Hertzu atlieka tyrimus su kosminiais spinduliais. Skobelcinas dirba ten ir Pamyre. Vad Stalino "taikos premija" (Stalino medaliu ir 100 000 rublių) apdovanoti Juliot Curie, raudonasis Canterburio dekanas Johnsonas, vienas episkopalų vyskupas JAV ir kt.

● Tito paprašė Vakarus ginklų jo 34 divizijoms modernizuoti. Ta proga "N. Z." reiškia, kad kominformo valstybės greičiausiai nutrauks santykius su Jugoslavija. Sukilimai Albanijoj numalšinti kruviniausiu būdu. Pasipriešinimą ten daugiausia vykdė graikai, albanai ir jugoslavai. "D. Herald" žiniomis, visa sritis į pietus nuo sostinės buvo stojusi į atvirą pasipriešinimą. Kovo pabaigoj už neklausymą buvo sušaudyti 270 vengrų karo akademijos Szombataly kariūnų. Pravesti masiniai areštai

● "ABN- Corr". Nr. 4 rašo, kad vokiečių kom. partija ruošiasi pereiti į pogrindį ir propagandą prieš vakariečius dar daugiau sustiprinti. Pieckas į Berlyną buvo atsikvietes net lenkų Bierutą.

● Pastaruoju metu į Vokietiją prasimušė ukrainiečių pogrindžio or-jos UPA ryšininkai, kurie atnešė svarbios apie partizaninį sąjūdį Ukrainoje ir kituose sukščiau minėtuose kraštuose medžiagos, literatūros etc. Su jų žygiais neseniai spaudos atstovus supažindino ukrainiečių rezistencinių organų pareigūnas p. Ikor Sulyvy.

● Šiomis dienomis Holmenkolen stotyje prie Oslo, buvo suareštuotas vieno norvegų admirolo sūnus jūrų ltn., dirbęs štabe geografinių nuotraukų skyriuje, kaip sovietų šnipas; sovietų ambasados pareigūnas, pasinaudodamas diplomatine neliečiamybe — šioje aferoje areštas išvengė.

● V ir R. Europos, Pabaltijo ir Balkano kraštų Laisvųjų Žurnalistų Sąjunga laisvėj gyvenančių Gudų, Estų, Lietuvių, Latvių, Vengrų, Lenkų, Rumunų, Ukrainiečių, Čekų ir Serbų laikraštininkų vardu paskelbė į laisvojo pasaulio sąžinę atsišaukimą, kuriame kviečia visus burtis draugėn prieš bolševistinį imperializmą, ginti laisvę ir ruoštis okupuotųjų kraštų išlaisvinimui. Atsišaukime pažymima, kad "jei mes turėsime būti vergai, tai rytoj ateis ir jūsų eilė".

● "Die Neue Zeitung" Nr. 85 rašydamas apie DP, pastebi, kad jų po šio karo su visais kitais įvairių rūšių pabėgėliais buvo apie 30 mil. V. Vokietijoj ir Austrijoj iš viso buvo apie 90.000 latvių, 70.000 lietuvių ir 40.000 estų. Tą 10 mil. žmonių masę Europoje sudarė 20 įvairių tautų žmonės. IRO perėmė į stovyklas 1.200.000, iš jų apie 1 mil. jau įkurdinti. Visoj Europoj IRO dabar turi 260.000 DP ar pabėgėlių, kurių 212.000 dar tikisi išemigruoti. Ligonių ir senelių yra 16.236, be to, 30.000 intelektualų. Per 38 savo veikimo mėnesius IRO į Pabaltijo kraštus repatrijavo tik 3.117, jų tarpe daugiausia buvo latvių. Laikraštis ta proga pastebi, kad nors IRO veikla numatoma baigti, tačiau DP ir apskritai pabėgėlių problema dar nėra kaip reikiant išspręsta.

● "N. Z.", rašydamas apie Tarp. Raud. Kryžiaus konferenciją Hannoveryje, pažymi, kad dalis atstovų Ž. Saksonijoje aplankė visą eilę pabėgėlių stovyklų; apie tai buvo painformuota konferencija, kad atatovai susidarė labai šiurpų vaizdą. Vėliau kita grupė iš 60 žmonių lankė pabėgėlių DP ir ištremtųjų stovyklas.

● Fordhamo universiteto (JAV) profesorius Oscar Halecki neseniai išleido knygą **Eugenio Pacelli, Taikos Popiežius.** Knygoje, kuri turi 355 psl., puikiu stilium aprašoma popiežiaus Pijaus XII įtemta kova ir pastangos pasaulio taikai išlaikyti, jo, kaip didžiausio moralinio autoriteto, kova prieš fašizmą, nacionalisocializmą ir komunizmą. Knyga Amerikoje turi didelį pasisekimą tiek katalikų, tiek protestantų, tiek ir žydų tarpe.

● Maskva skelbia, kad pasibaigė RSFRS aukšč. tarybos sesija, kurios, oficialiais duomenimis, 86 procentai visų dalyvių priklauso komunistų blokui. Kadangi visoj SSSR yra tik apie 6 mil. komunistų, arba vos apie 3 procentus visų gyventojų, tie 86 procentai tikrai rodo "demokratinių rinkimų laisvę".

● Prie žemėje gyvenančių 2.500.000.000 žmonių kiekvieną dieną priauga 68.000. Jei tokiu greičiu augtų žmonių giminė toliau, tai pvz. Porto Rico, kuris dabar turi 2.200.000 žmonių, 2000 metais turėtų 10.000.000, o 2100 m. jau turėtų 200.000.000.

Anglija 1650 m. turėjo tik 6.000.000 gyventojų, o dabar, sudėjus visose kolonijose, J. A. Valstybėse ir Kanadoje gyvenančius anglų kilmės žmones, turi 158.625.000. 1650 m. visoje Europoje buvo 100.000.000 gyventojų, o dabar, po trijų šimtmečių, jau turi 900.000.000. Prieš šimtą metų Pietų Amerika skaitė 30.000.000 sielų, kai tuo tarpu dabar jau turi 152.800.000 gyventojų.

● Tėvas Andriejus Ouroussov SJ yra paskirtas profesorium Rusų Studijų Institute, kuris buvo atidarytas pereitą rudenį New-Yorke Fordham'o universitete. Šis Jėzuitas dėsto Rusų religijos istoriją ir dabartinę religinę padėtį SSSR. Jis gimęs kunigaikščio Aleksandro Ouroussov — senoje totorių šeimoje Maskvoje. Jo tėvas buvo Rusijos ambasadorius Paryžiuje (1898-1904) ir prie Šventojo Sosto.

GEN. RIDGWAY

Kai pereitų metų gruodžio mėnesį automobilio nelaimėje žuvo 8-tosios armijos Korėjoje vadas gen. leit. Walton H. Walker, su dideliu susidomėjimu buvo laukiama, kas bus jo įpėdinis. To paties mėnesio 23 d. naujuoju armijos vadu buvo paskirtas Pentagono Kariuomenės štabo adjutantas gen. leits. Mathew B. Ridgway, kuris trumpai atšventęs ankstybas Kalėdas su savo žmona ir sūneliu tuoj išskrido į Tokio prisistatyti vyriausiam Korėjos karo viršininkui gen. MacArthur. Iš ten greitai išskrido į Korėją perimti sau paskirtosios armijos vadovavimą.

Išstudijavęs ir susipažinęs su fronto padėtimi Korėjoje, gen. Ridgway ėmėsi naujos taktikos. Jam nerūpi laimėti daug ploto, bet sunaikinti priešo dalinius, nes raudonieji turi didelę žmonių persvarą. Jo frontas yra judrus ir tai puola, tai traukiasi 38 paralelės ribose. Kai raudonieji pradeda pulti visu smarkumu, JT daliniai šiek tiek pasitraukia, kad aniems pasunkinus susisiekimo ir tiekimo galimybes, o kai priešas vėl yra nepaprastais oro puolimais ir artilerija bei tankais sumušamas, generolo Ridgway kariuomenė jį persekioja.

Antroji gen. Ridgway naujosios taktikos ypatybė — tai nepaprastai išplėsta žvalgyba. Pirmiau jis įsako išžvalgyti priešo padėtį, jo dalinių išdėstymą, kariuomenės telkimo linijas, o po to, trumpai apsvarstęs visas galimybes, duoda trumpus ir aiškius įsakymus.

Pereito karo metu komunistai įsitikino, kad užnugario kariuomenė — partizanai turi didelės reikšmės priešui paraližuoti ir kartais net jo didelius dalinius pririšti prie nereikšmingų vietų. Tos taktikos laikosi ir raudonieji kiniečiai. JT kariuomenės užnugarin permetami dideli partizanų būriai, kurie nuolat užpuldinėja į frontą žygiuojančius kariuomenės dalinius. Tokių partizanų, Ridgway perimant vadovavimą, buvo virš 30.000. Jis sudarė mišrų amerikiečių ir pietų korėjiečių dalinį kovai su partizanais. Pirmiausiai buvo atkirsti tiekimo keliai, o karo nuniokotoje Korėjoje be nuolatinio tiekimo maisto ir karo medžiagų nebuvo įmanoma išsilaikyti. Dabar jau partizanų veiksmingas užnugario karas pasidarė nebeįmanomas.

Įdomu, kaip atrodo pats gen. Ridgway. Jis yra aukštas, (turi 183 cm), stambus, gražiai nuaugęs vyras. Jis laikosi arti kovojančių linijų ir visuomet nešiojasi su savim dvi rankines granatas. Yra visuomet rimtas, su karininkais laikosi atokiai ir atrodo visuomet piktas. Yra taip pat sąmojingas, bet tai retai teparodo. Pereito karo metu jis buvo parašiutininkų vadas ir jo daliniai kovojo Sicilijoje. Jis taip pat dalyvavo Normandijos užėmime, kur net aktyviai turėjo su ginklu rankoje pasireikšti. Labai nemėgsta nerangių ir ištižusių karininkų. Pastebėjęs karininkų apsileidimą, juos tuojau pakeičia kitais. Pereito karo metu jis atstatė net divizijos generolą už per mažą ryžtingumą puolant priešą. Kareivis jam yra viskas, juo jis nuoširdžiai rūpinasi. Kai jam kareiviai pasiskundė, kad per mažas yra jų maisto davinys, jis tuoj įsakė davinį padidinti.

Gen. M. Ridgway yra karininko sūnus. Jo tėvas dar ir dabar yra aktyvioj J.A.V. karinėj tarnyboj. Tačiau sūnus pralenkė savo tėvą, kuris yra tik pulkininko laipsny. Generolas yra baigęs West Point karo mokyklą 1917 m. Pirmojo karo metu jis buvo jaunų karininkų mokytojas ir auklėtojas. Paskutiniame kare jau buvo generolas ir iškilo į gabiųjų Amerikos generolų eiles. Po karo kurį laiką dirbo diplomatinėj tarnyboj prie Jungtinių Tautų Organizacijos, o vėliau generaliniame štabe, iš kur buvo paskirtas į Korėją.

Atrodo, kad gen. Ridgway jau privertė raudonuosius pagalvoti, ar iš viso įmanoma vien žmonių gyvybėmis laimėti karą. Kokias išvadas pasidarys Maskva ir Peipingas, parodys netolima ateitis.

KAS SAUGOJA NUO VĖŽIO IR KAS SUKELIA JO PAVOJŲ

Vienos vėžio ligos specialistas Dr. J. Kretz neseniai išleido dėmesio sukėlusią knygą "Išvengti vėžio — moters uždavinys." Joje autorius rašo, kaip moters su vėžio pavojumi turi kovoti namų ūky ir virtuvėje. Savo knygoje Dr. J. Kretz, be kita ko, nurodo, kokie valgiai vartotini ir kokie vengtini, norint apsisaugoti vėžio pavojaus. Joje jis duoda tokį patariamų ir nepatariamų valgių sąrašą:

MĖSOS IR ŽUVYS

P a t a r i a m a : veršiena laukinių gyvulių mėsa (stirnos, elnio, kiškio, fazano, kurapkos), karvelio, liesos vištos, triušio; jūrų ir upių žuvis, žuvų ikrai; sardinės aliejuje, sardelės.

N e p a t a r i a m a : kiauliena, vištiena, žąsiena, antiena, šerniena, kumpiai, dešros, smegenys, liežuviai, vidaus organai; karpis, ungurys, vėžys, visi rūkyti produktai.

DARŽOVĖS IR MILTINIAI VAISIAI

P a t a r i a m a : špinatai, morkos, žalios pupos (fasoliai), žali žirniai, šparaginės pupelės, raudonieji burokėliai, artišokai, salierai, porai, svogūnų laiškai, krapai, krienai, galvinės salotos, endivijos, svogūnai, petruškos, ryžiai, sago, miežių kruopos, stambūs manai, avižų dripsniai, ruginiai miltai, rupūs kviečių miltai, tešlainiai, diabetikų miltai, bulvės, kukurūzų manai ir miltai, lęšiai, žirniai ir pupos.

N e p a t a r i a m a : žiediniai kopūstai, kopūstai, juodieji ridikai, kaliaropės, briuseliniai kopūstai, sparagai, dynai, agurkai, ridikai, muštarda.

MILTINIAI VALGIAI, VAISIAI, KOMPOTAI

P a t a r i a m a : miltų valgiai tik pagal atitinkamus nuostatus; kristalinis ir nendrių cukrus, grynas bičių medus, visos šokolado rūšys, obuoliai, vyšnios, apelsinai, citrinos, serbentai, žemuogės, avietės, gervuogės, bruknės, vynuogės, rabarbarai, džiovintos slyvos, pignolijos kompotai.

N e p a t a r i a m a : tortai, mielių valgiai, saldumynai, rafinuotas cukrus, aprikosai, persikai, kriaušės, melonai, agrastai, razinkos, fygos, datulės, riešutai, migdolai, aguonos.

KITI VALGIAI

P a t a r i a m a : aliejus, šviežias pienas, liesesnis minkštas sūris, sausainiai, duona (nešviežia), pyragaičiai, kepimo milteliai, švieži kiaušiniai (ribota), vaisių actas, išrūgų actas, šviežias sviestas, liesesnis kietas sūris, želatina.

N e p a t a r i a m a : kiauliniai taukai, margarinas, kokoso riebalai, nenugriebtas pienas, švieži kepsniai, kalkėse laikyti kiaušiniai.

GĖRALAI

P a t a r i a m a : kakao, pienas, leistų rūšių vaisių sultys, mineraliniai vandenys, ribotas kiekis vyno.

N e p a t a r i a m a : šokoladas, alus, rūgusios vaisių sultys, saldžios vaisių sultys, soda, likeriai, degtinė.

PRIESKONIAI

P a t a r i a m a : paprika, kmynai, majoranas, česnakai, anisai, vanilija, muskatinis riešutas, cinamonas.

N e p a t a r i a m a : pipirai.

("AMERICA")

● Portugalas tekstilės darbininkas Domingo Ferreira Da Silva turi 11 vaikų, kurie visi vienuoliai. Šeši sūnūs yra kunigai Jėzuitų Ordine, iš kurių trys misijonieriai: vienas Kinijoje, kitas Indijoje, trečias Afrikoje. Keturios dukterys yra Karmelitės. Pati jauniausioji duktė jau ruošiasi vienuoliškajam gyvenimui.

● Buenos Airėse Tribunolas svarstė įdomią bylą — konfliktą tarp tėvų ir jų aštuoniolikos metų sūnaus. Sūnus tikino, kad turėdamas aiškius pašaukimo ženklus į kunigystę, tėvo visokiais būdais buvo kliudomas, kad neįvykdytų savo pasiryžimo. Tribunolas konstatavo ir nutarė, kad tėvai veikė prieš Dievo kvietimą.

● Iš Kinijos ateina žinia, kad vietos komunistų valdžia konfiskavo garsiąją Šanchajaus T. T. Jėzuitų observatoriją Zi-ka-Ouei. Jau 80 metų, kai ši meteorologinė observatorija Pietų Kinijos navigacijai teikė svarbų vaidmenį ir patiems Šanchajaus gyventojams.

● Naujojo Testamento enciklopedija anglų k. netrukus išeina iš spaudos. Tai "Catholic Biblical Encyklopedia of the New Testament". Ją paruošė du amerikonai mokslininkai per 5 metus. Jos autoriai: D. John E. Steinmueller — Šv. Rašto prof. Hungtingtono seminarijoje (New Yorko valstybėje) ir Motina Catherina Sullivan (Švenč. Širdies Kongregacijos vienuolė) Šv. Rašto ir įstorijos prof. Manhattanville'je — New Yorke. Ši enciklopedija yra pirmas šios rūšies veikalas anglų k.

BIRŽELIO 14 DIENOS PROGA

Kalbant už negalinčius kalbėti

1. GLOBALINĖ PIKTYBĖ

Birželio 14 diena skausmingai ir neišdildomai įsirėžė į mūsų atmintį. Jos daugiausia pabūgę atsidūrėm vakaruose. Turėtume jaustis laimingi, kad ji nebesikartoja mūsų akyse ir su mumis. Bet laimingi būti negalime, kada žinome, jog likusieji tėvynėje jau pergyveno 7—8 tokias ir dar žiauresnes deportacijų bangas. Perdaug baisu įsivaizduoti nelaimę deportuoto žmogaus — šeimos išardymą, greitesnį ar lėtesnį naikinimą Sibiro šalty, alky, paniekinime. Nemažiau siaubinga iš perspektyvos matyti tautos deportavimo ir naikinimo eigą. Per dabartinius nelaisvės metus iš Lietuvos jau išvežta 550.000. Priskaitant išimtus iš Lietuvos vokiečių okupacijos metus, Lietuva yra netekus 850.000, arba daugiau kaip 25—30%.

Tačiau lietuviai ir kiti pabaltiečiai yra tik dalis tų naikinamųjų sovietinės sistemos įstatymo keliu nustatytose žmonių sunaudojimo ir sunaikinimo įstaigose. Dalino ir kitų buvo skaičiuojama, kad sovietinėse darbo stovyklose esą 15—20 mil. Bet sovietų buv. vyr. prokuroras, kuriam buvo tekę vartyti sovietinių bausmės lagerių kartoteką Maskvoje (ir kuris pats paskui pateko į sovietinį kacetą) nurodė bendrą skaičių 25—30 mil. (Der Spiegel, 1951.5.23). Jo minimas skaičius gali būti naujesnis ir tikslesnis, nes paskutiniu laiku ateina žinios apie masines deportacijas iš Vengrijos ir kitų satelitinių kraštų. Deportacijų bangos auga ir plinta, kad pripildytų sovietinius mirties malūnus.

Jų produkcija? — Jei vidutinis laikas, kurį ištveria deportuotieji esąs neilgesnis kaip treji metai, tai vien nuo antrojo pasaulinio karo pradžios per sovietų kacetus turėjo pereiti tris kartus po 15—20 mil. (imant minėtus kuklesnius skaičius). Prieš tokius skaičius blanksta žuvusiųjų skaičiai karo metu. "Taikos" metai pražudė daugiau gyvybių nei kruviniausi praslinkusio karo metai.

Karas ir taika — tie žodžiai iš papratimo vartojami. Iš papratimo ir suplikacijoje tebegieda: nuo bado, maro ir karo apsaugok, Viešpatie. Ir gegužės mėnesį laisvėje esantieji garsiai šaukiasi: Karaliene taikos... Bet sovietinių kacetų akivaizdoje tų žodžių turinys seniai pasikeitė. Tiesa, karas tebereiškia dviejų susidūrimą, kuriame vienas antrą žudo, bet vienas puola, antras ginasi, vedinas, abudu kovoja. Nūdienė taika, t. y. pax sovietica, reiškia irgi susidūrimą, kuriame ginkluotasis paima beginklį, suriša ir žudo jį nesiginantį. Tai pasaulinio masto žmonių skerdykla, o ne taika... Karo baidosi visi. Ir visą energiją įkinkė, kad tik atitolintų baisiojo atomo panaudojimą. Kai tuo tarpu turėtų sutelkti energiją propagandai prieš sovietinius globalinio masto mirties malūnus. O akivaizdoje šventojo taikos žodžio piktnaudojimo visi laisvieji ir pavergtieji galėtų visa širdimi maldoje šaukti: nuo sovietinės taikos apsaugok, Viešpatie!

2. TIK LAISVŲJŲ IR PAVERGTŲJŲ SOLIDARUMAS...

Per maži ir per silpni esam, kad galėtume tėvynėje likusiems ar išvežtiesiems padėti iš esmės. Nei atskirų žmonių nei atskirų tautų pastangos neišspręs tautažudybės problemos, kuri virto jau globalio masto. Tautų naikinimas galima sustabdyti tik visos žmonijos pastangomis. Visuotinis piktas tegalima pašalinti tik visuotiniu laisvųjų ir pavergtųjų solidarumu.

Laisvasis pasaulis tai ima suprasti. Niekados nebuvo tiek kalbų apie Europos vienybę ir solidarumą. Ima suprasti, bet nenori praktiškų išvadų iš to daryti. Iš esmės niekados europinis pasaulis nebuvo toks nesolidarus kaip šiandien akivaizdoje sovietinės grėsmės. Šveicarų dienraštis "Die Tat" po paskutinės Europinės Tarybos konferencijos piktai pareiškė, kad Strasburgas virsta tuščios plepyklos simboliu. Daugelis iš europinių vadų laikosi to kuklaus gyvulėlio taktikos — kai vieną vilkas pjauna, kita tenkinasi kinkas drebindama su tuščia viltimi: o gal jam, vilkui, užteks vienos ir manęs nelies, reikia tik nejudėti ir balso neišduoti...

Taip dar tuo tarpu yra. Bet piktintis tokia padėtimi nereikia. Mes gyvenom nuo ano vilko atskirti tik menkutės žemės juostelės. Buvom kaimynai. Turėjom žinoti, kad pavergtųjų aimanos ir tada ėjo iš anapus tos juostos. O mes steigėm draugiją sovietinių tautų kultūrai pažinti. Ten buvo deleguojami atsakingi partijų lyderiai. Prof. Krėvė Mickevičius primena, kad tai buvo daroma net užsienių reikalų ministerijos iniciatyva, paskatinimu ir pinigais (Laisvoji Lietuva, 1951, kovo—balandžio mėn). Darėm, kad tik įsiteiktume ir rūstybę nuo savęs nukreiptume...

Ne iš karto ir mes praregėjom. — Prof. A. Maceina savo naujausioje knygoje "Jobo drama" kalba apie "kraštines situacijas", kuriose atsidūręs žmogus pradeda galvoti apie savo egzistencijos giliausią esmę. Nebuvimo grėsmėje nubyra jam visi atsitiktiniai rūpesčiai, kasdienybės blizgučiai. Žmogus atsistoja pakraštėj prieš nebūtį ir tada visu aiškumu praregi. Tada prasideda jo didžiausias pasiryžimas kovoti už savo buvimo išlaikymą... Ši mintis tinka ir tautų gyvenimui. Mes esam atsidūrę tokioj "kraštinėj situacijoje" ir mes esam praregėję, kur yra tautos buvimo ir sunaikinimo priežastis. Mumyse atbudo pasiryžimas kovoti ir į tą kovą pašaukti visą pasaulį. Bet mūsų tragedija, kad mums su laisvųjų pasauliu vis dar nelengva susikalbėti. Lengviau mes suprantami amerikiečiui, bet sunkiau europiečiui. Kol pastarasis nėra toj "kraštinėj situacijoj" atsidūręs, jam tebėra svarbūs kasdienybės reikalai. Mintis — pasipelnyti iš rusiškų ar kinietiškų bolševikų juos gaivališkai pavergia. Mintis, kad jų pristatomi bolševikams ginklai eis tautų naikinimo procesui paspartinti, kad tas procesas vieną dieną bus nukreiptas ir prieš juos pačius — sunkiai priimtina tiems patogumo, savo patogumo miege įmigusiems.

Koks pasakos riteris pažadintų iš to letargo buvusią gražuolę Europą?

3. PIRMIEJI ŽADINTOJAI IR IŠBUDIMO ŽENKLAI

Iš šalies ateina žadintojai ir atgailojantieji šaukliai. Dalinas, Nikolajevskis, Kravčenko, Campesino, Lipper ir daugel kitų, ištrūkusių iš Rusijos vergų stovyklų, yra trimitai, kurie drebina kasdienybės patogumuose sukietėjusių europiečių mintis. Prancūzo kacetininko Rousset pastangos sutraukė 100.000 buv. politinių kalinių apie tarptautinį komitetą kovai su koncentracijos kalėjimais. Tas pats Rousset byloje su komunistų laikraščiu dokumentaliai įrodė sovietų stovyklų žiaurumus. Gegužės pabaigoje Belgijoje panaši byla, kurioje 27 liudininkai stoja liudyti prieš tautažudybės kaltininką Sovietų Sąjungą. Tai vis privati iniciativa. Bet ji telkiasi, auga ir nenurims, iki vakarų sąmonė bus galutinai pažadinta.

Visuomeninė opinija spaudžia valstybes ir aukščiausią šiuo metu tarptautinį politinį aeropagą — JTO. Demokratijos malūno ratai lėtai sukasi, bet sukasi ir pagrindingai. JTO pradėjo nuo žmogaus teisių kodifikacijos, toliau priėmė genocido konvenciją. Dar toliau ekonominėje bei socialinėje komisijoje pritarta minčiai medžiagą apie priverčiamojo darbo stovyklas surinkti. Artėja diena, kada Sovietų Sąjunga turės būti sodinama formaliai į žmogžudžių ir tautažudžių suolą.

4. IR MŪSŲ ĮNAŠAS

Mūsų, kurie vieni iš pirmųjų vakariečių patekom į sovietinius malūnus, pasipriešinimo pastangos nenueis veltui. Kaip buvo sunku iš pradžių prakišti ką apie sovietinius žiaurumus. Šiandien jau "neutraliojoj" "Šveicarijoj, kada baltietis rašytojas Shaperis savo šimtas ir kelintoje paskaitoje ištisai skaito Lietuvos partizanų atneštą Šv. Tėvui laišką, klausytojų minios verkia. Šiandien Vokietijos žurnalistai prašo tos rūšies medžiagos. "Jūsų nelaimės pavyzdžiu norim parodyti saviesiems, kas mūs laukia".

Kiekvienai JTO sesijai šaukėme skaičiais, pavardėmis, datomis, pavyzdžiais apie genocido veiksmus, kuriuos vykdo jų kolega JTO narys bolševikas. Mūsų šauksmai iš pradžių buvo kraujami po gelumbe be jokios eigos. Dabar jau pažanga, kad mūsų pateikta medžiaga išdalinama formaliu keliu visiems JTO sesijų nariams.

Didžiausias indėlis tai tėvynėje palikusių kraujas ir kančios. Bet jie yra padarę net daugiau. Lietuvos partizanų pastangomis buvo paleista į vakarus knyga su partizano atsiminimais, kuri gali pasakyti vakariečiui daugiau nei eibės memorandumų.

Ateis laikas, kad bus išgirstas nuolatos kartojamas mūsų prašymas ištirti sovietų vykdomą tautažudybę Lietuvoje, ją pasmerkti, pašalinti okupantą, grąžinti iš ištrėmimo dar likusius gyvus. Mūsų prašymai yra vienas iš daugelio šauksmų, kurie privers pagaliau JTO prabilti.

5. TOLIMESNĖ KOVA PRIEŠ ILIUZIJAS

Prabilus kada nors JTO ar jau viskas bus pasiekta? Ne, dar tik pradžia. Ji geriau negu nieko. Pasmerkimo aktas gal pagaliau atidarys akis vakarietinei visuomenei ir pažadins jos pasiryžimą. Ligi tai įvyks, dar teks didelėmis pastangomis kovoti ne su sovietais, bet su eile vakarų iliuzijų. Iliuzija, kad su laiku sovietų režimas savaime pasikeis ir sužmoniškės. Iliuzija, kad satelitiniuose kraštuose pasiseks įvykdyti titoizmą, ir viena po kitos valstybės išeis iš sovietinės įtakos. Iliuzija, kad kelios dešimtys radio stočių atidarys sovietų valdomų kraštų gyventojams akis, ir jie demokratiniu ar revoliuciniu keliu pakeis režimą. Ir visiems tiems perversmams iš vakarų pusės užteks tų gražių žodžių. Tie žodžiai, nors jie bus ir labai puikūs ir iš širdies sakomi, turės panašios reikšmės kaip kerėtojo, burtininko burtažodžiai norint pagydyti organizmą, kuriam reikalinga chirurginė operacija.

Tik smūgis iš šalies privertė europines valstybes apsigalvoti ir sustabdyti karui reikalingos medžiagos gabenimą į sovietus ir jų satelitinius kraštus. Smūgis per kišenių (neduoti Amerikos paramos) joms buvo toji "kraštinė situacija", kuri privertė juos sustabdyti bolševikų rėmimą. Juo labiau tik smūgis iš šalies privers sovietus sugriauti savuosius kalėjimus ir grąžinti laisvę žmonėms ir tautoms.

Kokiu būdu toks smūgis iš šalies turėtų ištikti Sovietų Sąjungą, čia jau politikų ir didžiųjų strategų reikalas.

5. KAIP VAKARIEČIAI Į VAKARIEČIUS

Gyvename jau tarp svetimųjų. Ne tiek į savuosius, kiek į juos tenka nukreipti veiklą. Dokumentais ir įtikinimais jiems reikia sudaryti atitinkamą opiniją. Atsišaukimas siųsti liudijimus, kaip vienas ar antras,trečias, tūkstantasis lietuvis buvo nuo bolševikų nukentėję, buvo vienas iš tų mažų konkrečių darbų, kurie galės būti ir liudijimas būsimajai bylai ir dokumentas, kuris prisidės prie reikalingos opinijos sudarymo. Būtent, padės visiems vakariečiams, o ypačiai europiečiams susigyventi su mintimis, kurios vestų jau į konkrečius veiksmus. O tos mintys, su kuriomis jie turėtų susiprasti, yra šios:

sovietai yra sulaužę visas žmogaus teises, kurios tik buvo garantuotos JTO chartoje, Žmogaus teisių dekliaracijoje, Genocido konvencijoje ir dvišaliuose susitarimuose;

visa sovietinė sistema yra pagrįsta tautažudybės reiškiniais ir norint vergų stovyklas panaikinti, išleisti kalinius į laisvę reikia sulikviduoti pačią sovietinę sistemą;

tatai tegali padaryti tik bendros laisvųjų ir pavergtųjų pastangos;

laisvuosius tam įpareigoja europinis ir vakarietinis solidarumas, jų pačių ateities likimas, nes Europos likimas negali būti dalomas;

Kretingoje bolševikų žiauriai nukankintas lietuvis 1941 m. birželio mėn.

kelias tai veiklai laipsniškas: sudaryti visuomeninę opiniją, kuri ypačiai demokratiškoje Amerikoje yra galingas veiksnys; pasmerkti sovietų vykdomus genocidinius veiksmus JTO; įpareigoti JTO narius pritaikyti sankcijas ir padaryti kitas logiškas išvadas.

Šitai mes galim sakyti ne tik kaip lietuviai, kuriems jų tėvynės ir tautiečių likimas rūpi. Tai kalbame kaip europiečiai, kaip vakariečiai, kuriems rūpi ir Europos ir visos žmonijos likimas. Mes kalbam, nes mes esam geriau praregėję, nes likimas mus pastatė ant tos kraštinės ribos, už kurios eina žmogaus ir tautos nebūtis. Mes kalbam, nes mes turime kalbėti ir už tuos, kurių lūpos užčiauptos ar kurių jau tik kaulai ir kapai gali būti iškalbingais liudininkais. Kalbėti į tuos, kurie dar gali išsigelbėti, gelbėdami kitus.

J. BRAZAITIS

MIN. P. ŽADEIKIS BROLIAMS TĖVYNĖJE

BRANGŪS BROLIAI IR SESERYS:

Kaip toje dainoje: "Mano Sieloj Šiandien Šventė", lygiai taip ir aš šiandien jaučiuosi, nes man kaip Nepriklausomos Lietuvos akredituotam Atstovui Washington'e, minint 33-ias Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo Vilniuje metines sukaktuves, šiandie tenka garbinga ir ženklinga pareiga savo tautiečius pasveikinti lietuviškai.

Ši pirmoji radio ekskursija lietuviškai per AMERIKOS BALSĄ, Lietuvos nepriklausomybės šventės dienoje, parodo, kiek laisvasis pasaulis teikia svarbos Lietuvos nepriklausomybės minėjimo dienai.

Šio reikšmingo įvykio proga ne tik pačių lietuvių, bet ir jų skaitlingų bičiulių užsienyje mintys yra nukreiptos į Jus, kurie esate likę savo tėvynėje ir nešiojate savo širdyse pastovų įsitikinimą, kad ateis laikas ir Lietuva vėl bus laisva.

Šis Jūsų tikėjimas gauna galingą užtikrinimą iš to fakto, kad teisė bei teisybė, kuri galutinoje išvadoje visados laimi, dabar yra mūsų pusėje.

Tos sunkios apystovos, prie kurių Jums tenka taikytis, ir toji Lietuvos tragiškoji padėtis, pradedant 1940 metais, yra gerai žinomi vakarų pasauliui, kuris į tą mūsų tautos tragediją žiūri su didžiausia užuojauta.

Kaip Jūsų oficialus atstovas šitame didžiajame laisvės krašte, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, užtikrinu Jus, kad atžvilgiu draugingumo ir simpatijos lietuvių tautos link, Amerikos tautai priguli pirmoji vieta, ir aš šiuomi noriu Jums priminti, kad ši Amerikos tautos nuotaika atsispindi Amerikos valdžios oficialiame atsisakyme pripažinti priverstinę inkorporaciją mūsų krašto į Sovietų Sąjungą.

Aš taip pat noriu priminti, kad lietuvių tautą jos Tevynėje ištikusi nelaimė yra taipgi susirūpinimo objektu daugeliui delegacijų JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOJE.

Tegul šis pirmasis AMERIKOS BALSO užsimojimas prabilti į Jus lietuviškai, nepaisant vadinamos sovietų įsteigtos Geležinės užtvaros, būna mums visiems ženklu panaujinti bei sustiprinti viltį dėl gavimo progos bei teisės laisvai apsispręsti Lietuvoje, kuri dabar yra pavergta tarptautinės komunistų gaujos.

Čia kalbamos progos ateis per demokratinio pasaulio laimėjimą.

Baigdamas, lenkiu galvą prieš altorių, ant kurio kovotojai dėl Lietuvos laisvės yra sudėję savo gražiausias viltis, savo vargus, savo jaunystę ir savo gyvastį, ir reiškiu įsitikinimą, kad, Apvaizdai laiminant laisvės saulutė mūsų mylimam kraštui ir vėl patekės; todėl mums visiems privalu darbuotis vieningai Tautos Didžiajam Tikslui.

TRUMPAI

● "The Baltic Review" Nr. 217/18 skelbia, kas šiuo metu Pabaltijy yra sovietiniai aukščiausi vadai Estijoj — gen. maj. K. A. Allikas, adm. N. M. Charlamovas- pėst. gen. maj. G. F. Bystrikovas ir aviac. gen. maj. B. L. Petrovas 1948-49 m. dirbęs Amūro laivyne. Gen. maj. L. J. Vaghinas iš sovietų okup. pajėgų R. Vokietijoje perkeltas taip pat į Estiją drauge su kap. Zavlevu, kuris apdovanotas Lenino ordinu, veikia drauge su MVD. Latvijoj svarbiausi karo vadai yra Rygoj sov. herojus J. Ch. Bagramianas, Pabaltijo karo apygardos vyr. ginkl. jėgų viršininkas, jo padėjėjas — Liepojoj reziduojąs gen. leit. V. F. Gerasimenka, Grivoje gen. leit. A. V. Muchinas, netikėtai vas. 23 d. Sovietų armijos metinių proga. Rygos operoje pasakęs kalbą. Lietuvoje siaučia gen. leit. Vl. R. Vaškevičius, Pabaltijo karo apygardos štabo viršininkas, ir gen. maj. Kapkinas, naujas politrukų šefas, pakeitęs gen. m. Guliajevą, Estija ar tik nėra jau prijungta prie Leningrado karo apygardos.

● Amerikiečių tel. agentūra "A. P." paskelbė pranešimą, kad prekinis laivas "Vilnius", kurį ji vadina sovietiniu, nes jis plaukioja su sovietine vėliava, stipriai saugojamas policijos, Singapūro uoste paėmė 6.000 tonų kroviniį Malajų gumos. Tai buvo ligi tol pats didžiausias Sovietų kartinis gumos pirkinys.

● Britų įtakingas dienraštis "Daily Herald" Nr. 10004 įsidėjo britų telegramų agentūros Reuterio perduotą iš Vatikano žinią, kad katalikai sovietinėj Lietuvoj, Latvijoj ir Estijoj, prieš eidami į bažnyčias melstis, pirma turi iš policijos išsipirkti "leinamuosius bilietus". Todėl mišių lankymas gerokai sumažėjo, nes kaip pažymi Vatikano radijas, toks bilietas drauge reiškia ir bilietą į Sibirą.

● Pagal neseniai priimtą įstatymo projektą DP į JAV galės įvažiuoti iki š. m. gruodžio 31 d. (įvažiavimo laikas pagal ankstyvesnį įstatymą turėjo baigtis birželio 30 d.).

NAUJI TREMTINIAI AMERIKOJE

Beveik kas savaitę atplaukia į New Yorko uostą vienas ar du laivai su naujais tremtiniais. Jų tarpe visada yra ir lietuvių. Uoste juos pasitinka mūsų atstovai ir padeda susiorientuoti painiame mieste. Daugumas jų keliauja į krašto gilumą pas savo bičiulius ar pažįstamus. New Yorke sustoja labai mažai, nes čia sunku susirasti butą, nors darbo ir būtų.

Bolševikų masiškai išžudyti lietuviai Rainių miškelyje 1941 m. birželio mėn.

1941 m. Rainių miškelyje prie Telšių bolševikų nukankinto lietuvio kojos su nulupta oda.

Mokslas + Menas + Literatūra

RIMŠA

UN PINTOR LITUANO EN EL EXILIO

Para "LAIKAS"

Las vicisitudes políticas del pueblo lituano y el trágico destino de esa nación, constituída hasta el siglo XV en poderoso Gran Ducado; anexada al Imperio Ruso durante el siglo XX; independiente y formando ya un Estado floreciente en 1918 y otra vez sojuzgada por ultrajantes anexiones y convulsiones internas que la condujeron finalmente a su ocupación por las tropas soviéticas, obligaron a las más destacadas personalidades políticas, artistas y escritores, a constantes éxodos por derroteros inciertos.

Así Thadeo Kosciuszko, que fué ayudante de Washington durante la independencia norteamericana; último y noble defensor de Lituania frente a la dominación rusa y luego dictador popular de Polonia; así Joseph Poniatowski; así Adam Mickiewicz, el gran poeta exilado en Francia; los tres, hoy glorias de Polonia, cuyos restos descansan junto a los de los Reyes de ese país en la catedral de Cracovia, fueron lituanos de origen; así también Oscar Wladislas de Lubicz Milosz, ese otro rey sin corona, que vivió exilado en París, pero que jamás olvidó a la patria de sus antepasados.

En los tiempos que corren, algunos se acercaron a las Américas. Los unos rumbearon hacia la del Norte; los otros, como el pintor Rimša, de quien nos vamos a ocupar aquí, a la del Sur. Es en Bolivia que este artista lituano sentó plaza. Allí organizó la Escuela de Bellas Artes, de la que como representante oficial de ese país — cuya nacionalidad ha adoptado — formará parte en el próximo mes de octubre en la Exposición Bienal Hispano Americana a realizarse en Madrid.

Pero no nos llamemos a engaño. A pesar de su nacionalización boliviana; a pesar de su técnica francesa impresionista, con algún soplo itálico e incluso hispánico a veces (recordemos que desde los albores del Cristianismo la cultura latina se introduce en Lituania, lo que explicaría el parentesco del arte de ese país con el de las razas latinas); a pesar de su virtuosismo a veces exacerbado y efectista y de su preciosismo lindante con lo decorativo (véase el cuadro Nº 1), Rimša es, en el fondo, un pintor lituano. Un gran pintor lituano.

El lituano común es un decorador nato. Nace con el sentido del color y de la forma, y expresa la esencia de su obra mediante la armonía de aquéllos. De ahí quizás también esa tendencia preferencial por la yuxtaposición de colores complementarios, por el ribeteo de ciertas figuras.

Si sus temas de hoy nos lo muestran dueño de un temperamento tan variado como variable, al punto de que su exposición podría parecernos una muestra heteróclita de sus diversas "maneras", es porque obra indudablemente en su espíritu el genio tradicional e inventivo de los artistas lituanos, que nunca caen en la repetición en sus creaciones.

Rimša es dueño y manejedor de una paleta rica en luces y esmaltes, y de una técnica muchas, muchas veces especulativa y exaltada. Véase cómo el rebalsar de su alma vuélcase a veces en juveniles borbotones por sus lienzos. Diríase que ello también respondiera a una explosión de libertad de su alma de exilado.

Formado en Academias y a pesar de sus incursiones por Gauguin y otros franceses del impresionismo y post impresionismo, no desdeña en sus composiciones los severos y rigurosos distados de la sección áurea. Sus composiciones son agradables y equilibradas siempre.

Los bocetados lienzos Nos. 15 y 16 de su Tríptico "Aymará" del que hoy nos muestra tan sólo dos partes, envueltos en esa gama luminosa que fija la típica atmósfera del altiplano boliviano, ¿no podrían acaso recordarnos, por la anécdota que en ellos se desarrolla, escenas de la vida popular Lituana?

Y ¿no será en el fondo esa nostalgia del folklore lituano, — cuyas similitudes con el de nuestra América no nos pueden hoy sorprender, conociendo los estudios científicos que al respecto se han realizado, — lo que ha decidido a este pintor a arraigarse en la planicie boliviana, quizás recordadora de la planicie natal?

Sus paisajes Nos. 2, 4, 5, 17, 19 y 20, nos lo muestran en la plenitud de sus recursos. La factura en ellos es rica en bien observados matices y ajustados toques. Y la luz que allí los fija créales una atmósfera adecuada. No lo vemos, en cambio, muy feliz, en la composición Nº 8, donde algunos grafismos de puro efecto sorpresivo nos parecen exagerados y no justifican allí su destino.

Y no es porque el artista "lo vea así". El hermético "yo lo veo así" con que algunos pintores quieren a veces justificar sus obras, ¿no revela acaso una limitación, un signo de mezquindad? ¿No se condenan con ello, acaso, a sólo sentir en el arte más que su propia sensibilidad, más que el fugaz destello de su "yo" intrínseco, sin lograr jamás trasmitirlo a los demás, — función primordial de todo artista?

Podríamos acotar al respecto, adaptándonos a un texto de Valéry, que no es en el artista donde la unidad verdadera de la obra se "compone". Porque el artista pinta el cuadro, pero sólo puede luego verlo "sentido" por el alma y el espíritu de los otros.

Grata es, en resumen, la muestra que hoy nos proporciona este pintor y grato será para la colectividad lituana en la Argentina saber que sus artistas, aún en el exilio, no desechan los mandatos de la sangre.

Convengamos con Huyghe que la pintura y el arte en general, sólo traducen en el lenguaje que les es propio los preocupaciones comunes del espíritu de la época y expresan, de buen o mal grado, los movimientos del pensamiento y los de la sensibilidad que dan a la cultura de su tiempo la fisonomía particular a través de las encarnaciones diversas que proponen la filosofía, la literatura o las ciencias.

Así, aunque la exposición que hoy exhibe Rimša en el Salón Müller de la calle Florida, no constituyera a nuestro modo de ver, el mensaje cabal de ese bien dotado artista, estamos seguros de que — ya pintando en Bolivia — su tierra de adopción — la Argentina o España, donde emprenderá viaje en breve — su obra terminará por situarse en el tiempo y definirse algún día al lado de la de Petravicius, Valeska, Kasiulis, Galdikas y tantos otros jóvenes artistas lituanos que, desde el lejano cautiverio, exaltan con nobleza y austera pasión creadora a la dulce patria de sus hermanos en la sangre, porque ellos también conservan, en lo más recóndito de sus almas, la vitalidad latente del trigo de las Pirámides, de que nos hablara alguna vez Milosz. Esa vitalidad que le permite germinar cuando el primer rayo de sol penetra en el sepulcro.

Lysandro Z. D. Galtier

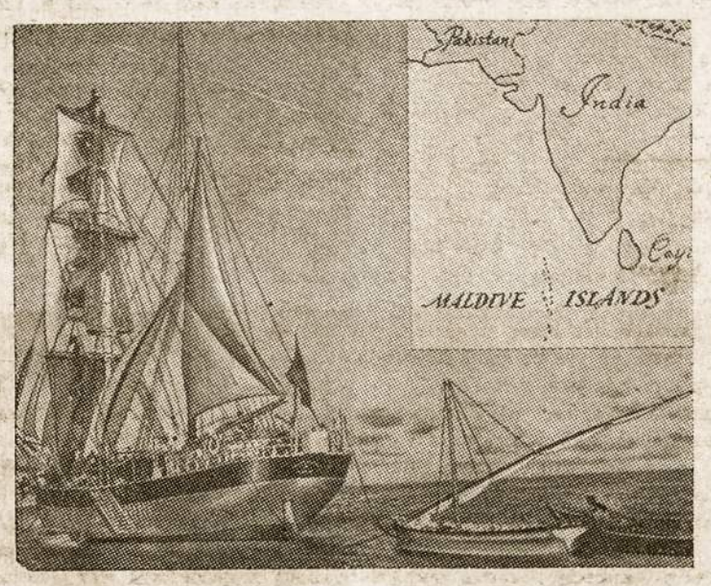

Su šiuo 50 tonų laivu trys Pasaulinės Sveikatos Organizacijos specialistai nuplaukė į Maldivų salas, esančias apie 700 km į pietus nuo Ceilono salos. Pakeliui juos užklupo uraganas ir vos nepaskandino. Maldivų salose, kurių yra apie 2.000, tyrė metodus kovos su moskitais, kurie platina baisiąją elefantasio ligą: ligonio kūne atsiranda kirminai, kurie ėda gyvą kūną, jį labai subiaurodami.

MANO DALIA

EILĖRAŠTIS IŠ LIETUVOS

Toks melsvas vakaras, paskendęs pusnyse.
Ir krinta sniegas, o toks lengvas, toks purus.
Kur eisime šį vakarą, jaunyste mano,
Jei šiam pasauly artimo tau nieko neturiu.

Jei nėra nieko, kas šį vakarą priglaustų,
Kas pasitiktų vienu nuoširdžiu žodžiu.
Tik verkia vėjas, lyg kapuose vėlė klajūnė,
Ir jo raudoj aš savo sielvartą girdžiu.

Kur eisime šį vakarą, jaunyste mano,
Jei šiam pasauly artimo mums nieko nebėra.
Tik juodos naktys — seserys klajūno partizano,
Tik automatas prie širdies ir ošianti giria.

KARIŪNAS

Kultūros Kronika

● Lietuvių Studentų Draugija Amerikoje projektuoja surengti kilnojamą lietuvišką parodą. Jos tikslas — supažindinti amerikiečius su lietuvių kultūra bei jos siekimais.

● Dail. V. Petravičius gegužės 26 d. Chicagoje atidarė savo kūrinių parodą A. Valeškaitės ir L. Grigaliūnaitės šokių studijoje.

● Leonardas Šimutis, "Draugo" redaktorius, parašė žodžius kantatai, skirtai Mindaugo garbei. Muziką parašys jo sūnus kompozitorius.

● Rašytojas Jurgis Jankus gyvena Rochestery, (U.S.A.), ir dirba fabrike. Ten jam buvo sužeista ranka. Sirgdamas ir negalėdamas eiti į fabriką, jis tvarko savo raštus, kurių visą glėbį turi atsivežęs iš tremties. Šiemet numato užbaigti bent kelias knygas.

● Poetas Bernardas Brazdžionis šiuo metu gyvena Bostone ir atliekamomis nuo darbo valandomis jis pamažu tvarko visas eilėraščių knygas, norėdamas jas sujungti į vieną pilną rinktinę.

● Rašytojas Paulius Jurkus visai baigia tvarkyti tautosakinę poemą "Juodvarniai" ir legendų rinkinį, kurie šiojau bus pradėti spausdinti. Taip pat ruošia spaudai pasakas apie Vilnių.

● Prel. P. Juras dar šiais metais numato išleisti šias knygas: Juozo Griniaus "Žmogaus problema technikos amžiuje"; Zenono Ivinskio studiją apie Merkelį Giedraitį; A. Maceinos "Saulės giesmė (Šv. Pranciškus); Jer. Kačinsko mišias, parašytas Mindaugo krikšto sukakčiai paminėti; K. V. Banaičio "100 liaudies dainų"; Fausto Kiršos eilėraščių rinkinį "Šventieji akmenys".

● Naujasis A. Maceinos veikalas "Jobo drama" jau pasiekė Ameriką ir yra paskleistas visuose lietuviškuose kioskuose. Knyga intelektualų tarpe kelia didelį susidomėjimą.

● Broliai Mekai ir Domas Šulaitis sudarė bendrovę, kuri gamins lietuviškas kultūrines filmas. Dabar filmuoja lietuviškus parengimus ir tuos Brooklyno kvartalus, kuriuose daugiausiai gyvena lietuvių.

● Maždaug prieš porą metų iš Švedijos atvykęs ir New Yorke gyvenąs dail. Pranas Lapė daro kelioms didelėms firmoms knygų viršelius ir įvairiems anglų kalba liedžiamiems žurnalams piešia iliustracijas. Neseniai "The New York Times" dienraščio sekmadieninis priedas, kuriame skelbiamos geriausios knygos, įsidėjo jo pieštą viršelį.

● Albina Katiliūtė, buvusi Vilniaus dramos teatro aktorė, gyvena Amerikoje ir bando savo jėgas amerikiečių teatre. Ji dirba Hartfordo teatralų grupėje su geru pasisekimu. Dar šiek tiek trukdo anglų kalbos akcentas.

● Prof. Dr. Zenonas Ivinskis sėkmingai tyrinėja Vatikano ir Jėzuitų archyvus ir vakarais rašo didelę studiją apie Žemaičių vyskupą Merkelį Giedraitį. Ši studija, kuriai bus panaudota dar iki šiol niekeno netyrinėta medžiaga, turės maždaug 400 puslapių rankraštyje. Ji dabar dalimis spausdinama "Aidų" žurnale. Pilnas jos išspaudinimas, pridedant žemėlapius ir dokumentų nuotraukas, numatomas dar šiais metais Amerikoje. Tai bus vienas iš didžiausių lituanistinių veikalų, parašytų šiais sunkiais išsiblaškymo ir ištrėmimo metais.

● Prof. Dr. Antanas Maceina pasilieka gyventi Vokietijoje, atsisakydamas bet kur emigruoti. Šiuo metu jis gyvena Freiburge i. Br., kur mano ilgiau pasilikti ir atsidėti moksliniam darbui. Žiemos metu buvo kiek sušlubavusi jo sveikata, bet dabar jis vėl dirba prie naujų veikalų. Neseniai pasirodė "Jobo drama", jau užbaigta knyga apie Solovjovo Antikristą. Šiuo metu jis yra susidomėjęs šv. Pranciškaus Asyžiečio gyvenimu ir apie jį rašo filosofinę studiją, pavadindamas ją "Saulės giesme". Vasaros metu jis rengiasi vykti į Romą.

● Prof. Dr. Juozas Eretas, dirbęs ilgą laiką Kauno universitete, uolus visuomenės veikėjas, žurnalistas ir jaunimo vadas, šiuo metu gyvena Šveicarijoje, Bazelio mieste, kur mokytojauja vienoje gimnazijoje, dėstydamas vokiečių kalbą ir literatūrą. Visa jo šeima gražiai kalba lietuviškai, seka tremtinių gyvenimą. Pats profesorius dažnai pasirodo šveicarų spaudoje, duodamas įvairių straipsnių apie Lietuvą.

● Prof. Dr. Jonas Grinius, dėl sveikatos negalėdamas dar išemigruoti, gyvena Vokietijoj, Muenchene, uoliai dalyvauja visuomeniniame gyvenime ir yra atsidėjęs kūrybai.

● Neseniai pasirodė nauja religinio turinio knyga būtent Nello Van "Šv. Antanas Paduvietis". Ją iš prancūzų kalbos išvertė rašytojas Antanas Vaičiulaitis, kurio stilius ir kalba visada visus žavėjo. Todėl ir ši knyga yra nuostabaus grožio, skaitoma kaip tikras meno veikalas. Jos kalba ir kultūra rodo, kaip reikia prieiti prie religinių temų ir kaip jas paduoti tokioje formoje, kad kiekvienas skaitytų su dideliu pasigėrėjimu. Išleido Tėvai Pranciškonai.

● Prel. Dr. L. Tulaba, Šv. Kazimiero kolegijos Romoje vicerektorius, keliems mėnesiams atskrido į Ameriką. Jis čia dalyvavo prel. P. Juro ir prel. J. Balkūno jubiliejuose. Savo viešnagės metu Amerikoje ir Kanadoje jis mano surasti kandidatų šv. Kazimiero kolegijai.

"DARBININKAS" STIPREJA

T. Justino Vaškio, pranciškonų provincijolo, pastangomis neseniai buvo sujungti į vieną trys laikraščiai. "Lietuvių žinios" iš Pittsburgho, "Darbininkas" iš Bostono ir "Amerika" iš Brooklyno susijungė, ir dabar išeina naujas jungtinis "Darbininkas" Brooklyne.

Pradžioje buvo daug visokių techniškų sunkumų, bet dabar visos kliūtys baigiamos nugalėti, ir laikraštis nuolat stiprėja, sutraukdamas daugiau bendradarbių ir kildamas tiražu. Tėvai Pranciškonai, kurie neša visą leidimo naštą, steigia savo spaustuvę. Jau baigiami visi remonto darbai, ir statomos naujos modernios mašinos, kurios galės atlikti komplikuočiausius spaudos darbus. Skaitytojai naują laikraštį sutiko patenkinti, nes susijungus glaudinamos jėgos ir tuo pačiu pakeliamas jo turinys.

A. Dorelytė de Estol paišo vėliavą Montevideo lietuviams.

"ATEITIES" KONCERTAS

Gegužės 27 d. Brooklyne jaunimo "Ateities" žurnalas turėjo savo koncertą, kuriame dalyvavo operos solistė V. Januškaitė, "Harmonijos" nasamblis, muzikas Alg. Kačanauskas, dramos aktorius Vitalis Žukauskas ir rašytojai — poetai: K. Grigaitytė ir Paulius Jurkus.

NAUJA KNYGA APIE TERORĄ PABALTYJE

Neseniai New Yorko angliškuose knygynuose pasirodė nauja knyga apie terorą Pabaltyje. Jos autorius — latvis Albert Kalme, pats gerai jautęs visus okupacijų žiaurumus, dalyvavęs pogrindžio judėjime, vaizdžiai supažindina angliškai kalbančius su tautų naikinimo padėtimi dabartinėje Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Kartu yra patalpinti svarbesnieji dokumenai bei iliustracijos iš koncentracijos stovyklų ir bolševikų žudynių. Knyga turi 310 psl. ir pavadinta "Total Terror". Tai yra tikrai vertinga knyga mūsų kovoje prieš bolševikinį komunizmą, nes ji daug kam nušvies tikrą mūsų tautos ir kaimynų padėtį.

● "GABIJA" LEIS LIET. KLASIKŲ VEIKALUS. Leidykla "Gabija" (J.A.V.) yra numačiusi išleisti visą seriją lietuvių klasikų veikalų: **Lazdynų Pelėdos, Vaižganto, Valančiaus, Pietario, Žemaitės, Krėvės ir kt.** Knygos bus iliustruotos geriausių mūsų tremties dailininkų.

Ta pati leidykla leis taip pat naujųjų autorių naujai sukurtus prozinius dalykus: **J. Krumimo, J. Jankaus, N. Mazalaitės, M. Katiliškio ir P. Andriušio.**

"IŠ VISOS ŠIRDIES"

Maskvoj buvo pastatyta nauja opera "Iš visos širdies", vaizduojanti kolchozo gyvenimą. Opera turėjo didelį pasisekimą ir visos kritikos buvo sutikta labai palankiai. Deja, po 3 savaičių sėkmės "Pravda" paskelbė vedamąjį, kad opera prieštaraujanti sovietinei realybei, yra parašyta pagal buržuazines tradicijas etc., ir pareikalavo, kad ji būtų išimta iš repertuaro. Pasirodė, kad ja pareiškė savo nepasitenkinimą "meno žinovas... tėvas ir mokytojas". Mat, viename veiksme buvo atvaizduotas kolchozas su pakrypusia troba ir nuvirtusia tvora, kitame — kolchozo pirmininko įstaiga buvo apgulta atėjusių su bėdomis žmonių. Operos kūrėjai atvaizdavo kolchozą tokį, kokį jį matė, bet "tėvas" pareikalavo, kad jų akys matytų visai ką kita, negu yra realybėje. Ir vėl teko visai eilei menininkų "aiškintis", prisipažinti kaltais etc., taip pat dėkoti už "pamokymą"...

● "Čiurlionio" ansamblis birželio 10 d. iškilmingu aktu baigė savo sezoną.

Ar Jau Užsimokėjai "LAIKO" Prenumeratą?

Lietuvos Vyskupai Rašo Pasaulio Lietuviam

Juozapas Jonas Skvireckas
Dievo gailestingumu ir Apaštalų Sosto malone Kauno Arkivyskupas Metropolitas
Vincentas Padolskis,
Vilkaviškio Vyskupas Koadjutorius, Titulinis Larandos Vyskupas
Vincentas Brizgys,
Kauno Arkivyskupo Augzilijaras, Titulinis Bosano Vyskupas
Petras Pranciškus Bučys,
Titulinis Olimpo Vyskupas, Marijonų Kongregacijos Generalinis Viršininkas

Mylimiausiems Kristuje Broliams, sunkų jungą svetimųjų pavergtoje mūsų Tėvynėje nešantiems,

Tiems, kurie yra žiauriai kalinami ir į svetimas šalis ištremti, bei

Visiems kitiems Lietuviams, išsisklaidžiusiems įvairiuose pasaulio kraštuose.

Sveikinimą ir Ganytojinį Laiminimą!

MYLIMIAUSIEJI KRISTUJE BROLIAI IR SESERYS!

DVI SUKAKTYS

Jau dvidešimt penkeri metai praėjo, kai Jo Šventenybė Popiežius Pijus XI savo apaštaliniu raštu "Lituanorum Gente" paskelbtu 1926 metais balandžio 4 dieną, įkūrė Kauno Eklesinę*) Provinciją. Tai buvo didelė Jo Šv. Pijaus XI malonė, suteikta mūsų Tėvynei, kurs vienintelis iš visų Popiežių, pats, kaip Apaštalinis Vizitatorius, pirmas buvo aplankęs Lietuvą ir turėjo progos arčiau susipažinti su jos reikalais.

Tokios Eklesinės Provincijos įsteigimas jau senai buvo Lietuvių pageidaujamas. Kai lygiai prieš 700 metų pirmą kartą Lietuvos karalius Mindaugas, su nemažu skaičiumi savo valdinių, pats priėmė šventąjį krikštą, jis rūpinosi visų pirma, kad Lietuvoje būtų įkurtos vyskupijos, priklausančios tiesiog nuo Apaštalų Sosto, o ne nuo kaimyninių, kad ir katalikiškų kraštų hierarkų. Karaliaus Mindaugo siekimas buvo Šv. Tėvo patenkintas. Lietuvos nelaimei karalius Mindaugas tačiau neilgai vadovavo Lietuvos katalikams ir pirmoji, anuomet įsteigtoji vyskupija, neilgai tetvėrė.

Kai vėliau karalius Jogaila, savo pusbrolio Vytauto padedamas, pakrikštijo Lietuvą ir taip įstatė ją į krikščioniškųjų valstybių tarpą, buvo įsteigtos Vilniaus ir Žemaičių vyskupijos. Bet jos jau nepriklausė tiesioginiai nuo Apaštalų Sosto, o tik nuo kaimyniniame krašte esančio Eklesinės Provincijos centro, nuo Gniezno Arkivyskupo.

Lietuvą padalinus, lietuviškos vyskupijos priklausė nuo Metropolito tai Petrapilyje, tai Varšuvoje. Šita padėtis tęsėsi iki Lietuvos išlaisvinimo.

Dievui padedant, atstačius Nepriklausomą Lietuvą, tik pamažu buvo galima sutvarkyti ir nepriklausomos Lietuvos Eklesinės Provincijos reikalus. Vilniui esant priešų rankose ir negalint sujungti visos Lietuvos žemių, lietuviai nenorėjo ilgiau laukti ir dėjo visas pastangas, kad būtų įkurta lietuviška Eklesinė Provincija tose srityse, kurios de fakto priklausė Lietuvai.

Pijus XI suprato jų troškimą, suprato jų reikalus ir su visu palankumu Lietuviams, net pasinaudodamas Vilniaus vyskupų sostą palikusiu lietuviu, Šv. Tėvo pakeltu į Arkivyskupus ir paskirtu Lietuvai Apaštaliniu Vizitatoriumi Ekscelencija JURGIU MATULEVIČIUMI, pavedė jam pravesti taip labai svarbų Eklesinės Provincijos Lietuvoje įsteigimo darbą. Provincija buvo sudaryta iš penkių vyskupijų, gavo visą eilę naujų hierarkų, kuriems, tiesioginėje Popiežiaus priklausomybėje, buvo pavesta stiprinti Lietuvos religinį ir dorinį gyvenimą.

Žvelgiant dabar atgal į šio laikotarpio Lietuvos Eklesijos pasiektus laimėjimus, yra kuo pasidžiaugti ir dėkoti Augščiausiajam, kad Jis laimino naujosios Eklesijos Provincijos darbuotojų pastangas, ir dėkoti Jam giedant dėkojimo himną "Te Deum laudamus"! Tačiau šis nepriklausomo gyvenimo laikotarpis buvo labai trumpas. Jo pabaiga supuolė su didžiausiais vargais ir nelaimėmis, kurios aplankė visą Europą ir, galima sakyti, visą pasaulį. Tų nelaimių auka tapome ir mes.

PRAGARIŠKI TIKINČIŲJŲ PERSEKIOJIMAI

Išganytojas, įkurdamas savo Eklesiją, sakė Šv. Petrui: "Tu esi uola ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Eklesiją ir pragaro vartai jos nenugalės". Išganytojas pažadėjo, kad jo Eklesija pasiliks amžina, kad pragaro vartai jos nenugalės. Tuose žodžiuose slypi tačiau mintis, kad jo Eklesija turės priešų, kad bus kovų ir susirėmimų. Kristus net įvardina tą priešą — tai šio pasaulio kunigaikštis — Antikristas. Jam tačiau nepažadėta pergalės. Bet piktosios dvasios kova prieš Kristų, su visa jam vergaujančio pasaulio jėga, tai smarkiau, tai lėčiau, pasireiškia visoje Eklesijos istorijoje. Betgi nugalėtojas bus tas, kurs pasakė apie save: "Pasitikėkite manimi, aš nugalėjau pasaulį".

Gal vienas skaudžiausių paskutiniaisiais laikais Krist. Eklesijos susirėmimų, su nežmonišku žiaurumu, tiesiog su pragariška piktybe, pasireiškė labai katalikiškame krašte, Ispanijoje, kur antikristo dvasia, remiama iš visų pusių Kristaus priešininkų, rodėsi pasiryžus sunaikinti tą katalikiškiausią šalį, žudant joje visa kas katalikiška, kas krikščioniška, žudant jos dvasios vadus vyskupus ir kunigus tiesiog tūkstančiais. Daug buvo ten išlieta nekalto kraujo. Kova tęsėsi ilgai, bet ir čia Kristaus priešininkai susilaukė didelio pralaimėjimo, o išlietas Ispanijos katalikų kraujas turėjo būti naujų krikščionių sėkla, kaip kadaise senovėje.

Tai buvo tačiau tik silpnas atspindys tos žiauriausios tragedijos, kuri įvyko sovietų revoliucijos metu Rusijoje, kur visu pragarišku įdūkimu ir visais rafinuočiausiais būdais kruviniausiai buvo kovojama prieš Kristų ir iki šiol tebekovojama prieš gana silpną to plataus krašto krikščioniją, jau nuo seno atskilusią nuo katalikiškos vienybės. Kiek tūkstančių ten žuvo Kristaus sekėjų, jų dvasios vadų vyskupų ir kunigų, kas besuskaitys? Tuo būdu iš pagrindų liko sugriauta toji taip gausinga krikščioniškoji organizacija.

Panašių kovų prieš Kristaus tikėjimą vyko ir vyksta ir kituose pasaulio kraštuose ir Kristaus tikintieji visur savo gyvybės aukomis turi atžymėti savo ištikimybę Dievui, nors kentėjimų jie būtų ir mažiausiai nusipelnę Dievo akyse.

Tų vargų, kentėjimų banga ne vieną paskatino jieškoti ne tik prižasties, kodėl atsiranda tie vargai, bet ir priemonių, kaip būtų galima atstumti nelaimės priešą, bent išvengti jo smūgių. Vis daugiau žmonių pradeda suprasti, kad tos nelaimės yra pasėka nusikaltimų nuodėmių, tiesiog maišto, jau seniai keliamo prieš Dievą, kada žmogus pirmą kartą pasakė savo Kūrėjui "Non serviam — netarnausiu"!

IŠSIGELBĖJIMAS TIK PER MARIJĄ

Tragiškų mūsų dienų akyvaizdoje ir netikrumo, kurį slepia nuo mūsų ateitis, veržiasi į nukankintą širdį klausimas — kas mus išgelbės? Tikrai, ne politikų apsukrumas, ne vadų iškalbingumas, ne bankininkų auksas ir taip pat ne kareivių ginklai. Vienas Dievas gali mus išgelbėti ir jis mus išgelbės, jei mes jieškosime sau pagalbos Nekalčiausioje mūsų Motinos Marijos Širdyje ir jai visiškai pasiaukosime.

Dievo pagalba reiškiasi visokeriopais būdais, bet ypač daug visais laikais tos dangiškos pagalbos žmonija susilaukė Dievo Motinos tarpininkavimu, kuri yra lyg kokia dangaus malonių Iždininkė, per kurią jos nuolat mums plaukia iš augštybių.

Dangaus Angelai ir Šventieji garbina Švč. Dievo Motiną Mariją paimtą į dangų, kaip dangaus Karalienę, bet ji neužmiršta, kad ji yra ir gailestingoji žemės gyventojų Motina ir Karalienė.

Daug pasaulio kraštų jau senai yra pasirinkę Ją savo ypatinga Valdove ir tai pareiškę atitinkamais savo žemiškų valdovų aktais, pažadėję Jai savo ištikimybę, meilę ir pagarbą.

Savo Tėvynę Lietuvą mes irgi vadiname Marijos Žeme. Ir tai dėl to, kad Lietuviai myli, garbina Dievo Motiną ir visaip reiškia Jai pagarbą. Marijos Žemė ji yra, nes jau 1656 metais Lietuva buvo jos anuometinio valdovo iškilmingai paaukota Dievo Motinai.

Marija, lyg kad atsilygindama už tą ypatingą žmonių Jai reiškiamą pagarbą ir meilę, būdama Jos dieviško Sūnaus žmonėms teikiamų dangaus malonių Iždininke ir Tarpininke, rodo išrinktosioms tautoms savo ypatingą globą ir palankumą. Tas palankumas pasireiškia ir Dievo Motinos apsilankymais, jos pasirodymais ir su tais apsilankymais, su tų pasirodymų vietomis surištomis nepaprastomis malonėmis — stebuklais.

Lietuva irgi turi ne vieną tokių stebuklingų vietų, stebuklingų paveikslų. Gailestingosios Dievo Motinos paveikslai ypač Aušros Vartuose Vilniuje, Šiluvoje, Žemaičių Kalvarijoje, Pažaislyje yra kasmet skaitlingiausiai Lietuvių maldininkų lankomi ir labiausiai žinomi.

(Tęsinys sek. nr.)

*) Šiame laiške vietoje senojo žodžio BAŽNYČIA vartojamas naujoviškas žodis EKLESIJA ir vietoje žodžio BAŽNYTINIS vartojamas žodis EKLESINIS (palygink ispanišką žodį IGLESIA!). — Red.

Kaip Bolševikai Mane Tardė

Iš misijonieriaus pergyvenimų

Mane iki ašarų graudina, kai aš išgirstu, kiek atlaikyta šv. Mišių, kai kuriose parapijose net atgiedotos egzekvijos... Mane laikė mirusiu. Ir teisingai galvojo. Iš bolševikų rankų tik stebuklu galima ištrūkti. Jei ne staigus vokiečių puolimas 1941 m., jau būčiau tikrai žuvęs. Bet ir vokiečiams artinantis būčiau nebelikęs gyvas, jei būčiau kitame kalėjime, o ne Marijampolėj. Kitus kalinius besitraukdami bolševikai spėjo išžudyti. Mūsų kalėjimas buvo tuo laimingas, kad buvo netoli Vokietijos sienos. Staiga užklupti bolševikai pabėgo. Išmušėme kalėjimo duris ir išėjome į laisvę.

Tuo metu, kai už mane buvo laikomos šv. Mišios, aš pats negalėjau per visą kalėjimo laiką (9 mėnesius) atsilaikyti nė vienerių šv. Mišių, nei priimti šv. Komunijos ir net savo velykinę išpažintį, pirmą kartą savo gyvenime, turėjau apleisti. Buvo kalėjime kunigų. Prašiausi, bet neprileido. Tik dvasioje kiekvieną dieną persikeldavau į tas bažnyčias, kuriose turėjau Misijas. Dvasioje laikydavau šv. Mišias ir dvasioje imdavau šv. Komuniją, aukodamas savo kalėjimo vargus.

Tik tie, kurie buvo bolševikų rankose, gali paliudyti, koks žiaurus bolševikų kalėjimas. Nebuvusiam sunku įsivaizduoti. O kokie žiaurūs, nežmoniški, stačiai sadistiški tardymai! Jie buvo daromi paprastai vidurnakčiais, kad mažiau kas šauksmus girdėtų. Mane net 7 kartus taip tardė. Bet man buvo lengviau negu kitiems, kadangi aš tuojau prisipažinau prie svarbiausio kaltinimo. Didžiausias man buvo priekaištas tardymo laiku, kam, girdi, aš skelbiąs ir klaidinąs žmones, išsigalvodamas kažkokį Dievą, sielą ir pomirtinį gyvenimą. Ir dėl to tardytojas įtūžęs šaukė.

—Ar tu žinai, už ką tu esi kalėjime?

—O už ką? — sakau. — Atrodo už tikėjimą.

—Tik už tikėjimą. Jokio Dievo nėra, sielos nėra, o tu skelbi nesąmones.

Tuomet aš tardytojui griežtai atsakiau:

—Aš skelbiu tiesą. Jei Dievo nebūtų ir žmogus sielos neturėtų, tai kuo jis skirtųsi nuo gyvulio? Jis būtų tik gnužulas gyvuliškos mėsos, sunarstytos kaulų ir gyslų. O aš skelbiu Kristaus mokslą. Jis yra tiesa ir negali žmogaus klaidinti. Jeigu už tikėjimą mane paėmėte, tai kankinkite, žudykite — aš būsiu labai patenkintas. Mažas būdamas skaičiau pirmųjų amžių krikščionių kankinimus ir pavydėjau, kad jie galėjo mirti už Kristų ir tikėjimą. Štai dabar girdžiu, kad mane kaltinama už tikėjimą. Mano troškimai pildosi, nes aš esu jau kalėjime už tikėjimą. Koks aš laimingas!

Mane už tai išvadino fanatiku, užsispyrėliu.

—Mes, sako, fanatizmą pripažįstame ir vertiname, bet ne tokioms kvailystėms. Dėl to tamstos niekad iš kalėjimo neišleisim, nes jei ir prisiektum ar pasirašytum, tuojau viską sulaužytum. Vėl mes iš jūsų išgirstum, jog bolševikai mokina žmones bedievybės. Tu šoktum į žmones ir sakytum: neklausykite. O kai matytum, kad komunistai vaikus bedievina, tu šauktum tėvams: neleiskite savo vaikų į bolševikų mokyklas.

—Jeigu jūs taip žiauriai parsekiojate tikėjimą, tai kam dar Stalino konstitucijoj skelbiate tikėjimo laisvę?

Žinote, ką jis man atsakė?

—Kas Stalino konstitucijoj parašyta, — kalbėjo, — tai tik tamsuoliams, kurie daug negalvoja. Tamstai, kuris esi mokytas ir pats žinai, nereikia nė aiškinti, kad religija ir bolševizmas yra priešai. Jie negali kartu būti, dėl to vienas iš jų turi žūti. Tad ir tamstos neišleisime.

Tuomet aš nukreipiau kalbą į misijas ir pasakiau:

—Tai mane išleiskite į Afriką. Aš ten seniau norėjau važiuoti.

—Dėl manęs galėtum važiuoti, — atsakė tardytojas, — bet jūsų neišleis. Tamsta ir Afrikoj tą patį skleisi.

Tardytojas buvo tikras, kad iš kalėjimo nebeišeisiu, dėl to taip drąsiai atidengė bolševikų nusistatymą. Jis būtų to nesakęs, jeigu būtų nujautęs, kad galėsiu dar laisvai kalbėti ir net štai Amerikoj nurodyti bolševikų veidmainiavimą liaudžiai, kad komunistai ją apgaudinėja.

Tardymo metu dar buvo duota pasirašyti kaltinimą, kurį sudarė 3 punktai. Tai buvo išgalvotas melas, vis dėlto 5 liudininkų pasirašytas. Aš griežtai užprotestavau, kad po melu nesirašysiu.

—Kankykite, žudykite, bet nesirašysiu. Aš myliu tiesą, ne mielą. Tie liudininkai visai negirdėjo mano pamokslų. Tokių dalykų, kaip jie liudija, aš negarsinu iš sakyklos. Leiskite, aš jums pristatysiu 2000 liudininkų, kurie girdėjo mano pamokslus ir paliudys, ką aš kalbėjau.

—Tamstai nebus leista pristatyti nė vieno liudininko. Tamsta būsi teisiamas pagal šį kaltinimą.

—Jei taip, — pasakiau, — tai aišku: kieno galia, to ir tiesa.

Bolševikams Lietuvą valdant tūkstančiams žmonių atsidarė akys. Pamatė, ko pirma ir sapne nesapnavo. Ypač apsivylė darbininkai, kurie manė, kad juos apgins nuo skriaudėjų. Atsitiko priešingai. Patys geriausi komunistų bičiuliai atsidūrė kalėjimuose. Štai vienas pavyzdys!

Mūsų vienuolyne buvo klierikas. Jo motina buvo uoli katalikė, o tėvas — aršus komunistas. Užėjus bolševikams, tėvas griežtai pareikalavo, kad mes pasiųstume namo jo sūnų, kitaip jis jėga priversiąs. Mes tam klierikui patarėme grįžti pas tėvą. Po pusės metų, pamatęs bolševikų neteisybę, tėvas liepė sūnui grįžti į vienuolyną, o pats priėjo išpažinties ir pasidarė uolus katalikas. Antrą kartą bolševikams užeinant jis, kartu su sūnumi pasitraukė į Vokietiją. Dabar abudu yra Amerikoj.

Kaip būtų gera, kad mūsų broliai, komunistuoją lietuviai, patikėtų mūsų žodžiais, o nelauktų komunistų darbų, kaip to klieriko tėvas arba kiti Lietuvos darbininkai. Paskui gali būti pervėlu.

Vokiečių okupacijos metu man dar teko pačioj Lietuvoj pravesti apie 100 misijų, iki vėl bolševizmo banga užliejo mūsų Tėvynę. **Truputį apvyliau misijų klausytojus. Skelbiausi nebėgsiąs iš Lietuvos, bet gavęs Tėvo Provincijolo instrukcijas, turėjau paklusti ir trauktis** į Vokietiją. Man buvo pasakyta, kad tremtiniams būsianti reikalinga pagalba, o likęs Lietuvoj jokiu būdu negalėsiąs skelbti Dievo žodžio. Taip ir padariau. Aplankęs Vokietijos, Danijos, Belgijos, Anglijos ir net Italijos lietuvius, vėl įsitikinau, kad Dievo planai, tai ne žmonių.

Aplankęs tremtinių stovyklas Europoje, gavau savo vienuolyno vyresniųjų nurodymus vykti į Š. Ameriką, kur prieš 13 metų darbavausi ir apvažiavau 80 parapijų.

Mano didžiausias prašymas visiems: uoliai naudokitės misijomis, Bažnyčia ir Sakramentais, kolei dar galima. Gali ateiti laikas, kuomet norėsime, o negalėsime. Ir Amerika gali atsidurti sunkiose sąlygose. Eidami prie Sakramentų parodykime, kad mylime savo tikėjimą, už kurį Lietuvoj ir kituose kraštuose liejasi tiek daug kraujo. Jeigu neisime, tai netik neišreikšime protesto prieš bolševikų elgesį, bet dar lyg patvirtinsime jų darbus. Juk jeigu čia Amerikoj nereikia Bažnyčios ir Sakramentų, tai kam jie reikalingi Lietuvoje? Matote, kokios baisios peršasi išvados...

Tad Lietuvos mylėtojo ir tikro patrijoto, kurio aš kitaip ir nesuprantu, kaip praktikuojančio, ar jis būtų katalikas, ar evangelikas, — yra pareiga mylėti savo tėvelių tikėjimą. Kitaip jis turėtų veidmainiauti. Myli tautą, mylėk ir tai, ką visa tauta gerbia, myli ir už ką miršta.

Dievas ir Tėvynė uždeda mūsų sąžinei pareigą išlaikyti tuos du dalykus visoj pilnybėje ir čia Amerikoj. Ypač tu, jaunime, nepamiršk, kad esi katalikas ir lietuvis. Gana, kad bolševikai griauja tuos du šventus dalykus.

Jeigu Lietuvis miršta Amerikoj ar kituose kraštuose, tegul miršta pamažu, bet nepagreitinkime jo mirties. Priešingai, dėkime visas pastangas, kad jis gyvuotų kaip lietuvis dar šimtus metų! **O jei Lietuvoj komunistai išnaikins mūsų religiją ir tautą, tuomet turėsime iš kur pargabenti tikrų lietuvių ir vėl iš naujo atkurti Lietuvą, lyg po tvano iš Nojaus šeimos naują žmoniją.**

T. J. BRUŽIKAS, S. J.

Retos Iškilmės Romoje

Gegužės 13 d. Lietuvių Šv. Kazimiero Kolegijoje įvyko retos iškilmės. Buvo paminėtas 700 metų Lietuvos karaliaus Mindaugo krikšto jubiliejus, 25-rių metų. Kauno Bažnytinės Provincijos įsteigimo ir J. E. Kauno Arkivyskupo Metropolito J. Skvirecko sukaktis. Galop, pasinaudojant šiomis reikšmingomis sukaktimis, įvyko iškilmingas visos Lietuvos ir po visą pasaulį pasklidusių lietuvių pasiaukojimas Nekalčiausiajai Marijos Širdžiai.

9.30 val. Liet. Šv. Kazimiero Kolegijos koplyčioje J. E. Arkiv. Metropolitas J. Skvireckas aukojo iškilmingas šv. mišias. Po mišių kolegijos Dvasios Tėvas kun. Vyt. Balčiūnas skaitė ganytojinį J. E. Lietuvos Vyskupų laišką Kauno Bažnytinės Provincijos 25-rių metų sukakties proga.

Po to visi keturi laisvajame pasaulyje esą Lietuvos vyskupai vienbalsiai atkalbėjo ir pasirašė iškilmingą Lietuvių Tautos Pasiaukojimo Aktą Nekalčiausiajai Marijos Širdžiai. Kolegijos choras, vadovaujamas kun. K. Senkaus, pagiedojo "Te Deum" ir buvo duotas Švč. Sakramento palaiminimas.

Tuojau po pamaldų kolegijos išpuoštoje salėje įvyko šventinė akademija. Garbės vietas užėmė Lietuvos vyskupai, ministeriai St. Lozoraitis ir Girdvainis. Povysk. V. Padolskio atidaromojo žodžio buvo sugiedota ilgiausių metų J. E. Kauno Arkiv. Metropolitui. Sekė min. St. Lozoraičio sveikinimas ir iš viso pasaulio prisiųstų telegramų skaitymas. Po vysk. V. Brizgio kalbos sekė įdomūs vysk. P. Būčio atsiminimai apie Lietuvos Bažnytinės Provincijos isteigimo darbus ir rūpesčius. Po to giedojo kolegijos choras ir sekė prof. Z. Ivinskio paskaita apie Mindaugo krikštą ir Lietuvos Bažnytinės Provincijos įsteigimą. Akademija buvo užbaigta giesme "Petro Laivas" ir Lietuvos Himnu. **V. P.**

Jau Tik 101 Kunigas Lietuvoje

New York (LAIC). — Per Lenkiją gauta žinių, kad 1950 m. gale Lietuvoje beliko 101 Romos Katalikų Bažnyčios kunigas. Vilniaus vyskupijoje liko 30 kunigų, Kauno arkivyskupijoje 54, kitur Lietuvoje 17. Krašte nėra nei vieno vyskupo. Keli paskirtieji administratoriai "dingo". Tiesioginio ryšio su Roma šiuo metu nėra.

Vilniaus Katedra šiuo metu yra paversta muzėjumi ir pertvarkoma užpakalinė siena. Aušros Vartų Koplyčia tebėra atdara.

Kelionė į Lurdą

Garsus prancūzų mokslininkas Dr. Alexis Carrel, Nobelio laureatas ir knygos "Nepažįstamasis žmogus" autorius, šiame straipsnyje, paskelbtame po jo mirties, pasakoja didžiausiąjį savo gyvenimo nuotykį: kaip jis savo akimis buvo stebuklo liudininkas Liurde. Įvykis taip sukrėtė netikintį mokslininką, kad atsivertė į katalikų tikėjimą ir visą gyvenimą liko praktikuojančiu kataliku. Šiame Straipsnyje Dr. Carrel savo pavardę rašo atbulai "Lerrac", tuo norėdamas nuslėpti savo tikrąją pavardę kuklumo dėlei. — Red.

Jaunas medicinos daktaras Lerrac vieno kunigo buvo pakviestas dalyvauti kelionėje su ligoniais į Liurdą. Šį pakvietimą jis priėmė su mielu noru, nes jis jau daug buvo girdėjęs apie ten įvykusius stebuklingus pagijimus ir jam kaip Lijono Medicinos Fakulteto nariui labai rūpėjo visa tai ištirti moksliškai.

Jis buvo pasodintas į kupe skirtą administracijai. Čia jis rado krūvą popierių su žiniomis apie ligonius. Tas žinias jis atydžiai studijavo ir klasifikavo.

Jis buvo prašomas ypatingu būdu globoti ligonę Mariją Ferrand, kuri buvo labai silpna ir buvo bijoma, kad gali numirti dar Liurdo nepasiekus. Vienuolė gailestingoji sesuo nupasakojo jos ligos istoriją. Pasirodo, kad ši mergaitė buvo sirgusi visą savo gyvenimą. Panašiai kaip ji sirgo ir mirė jos tėvai. Būdama 17 metų ji buvo kankinama sauso kosulio ir spjaudė kraujais. Sulaukusi 18 metų susirgo plaučių plėvės uždegimu ir prisiėjo iš kairės plaučių pusės ištraukti skystį. Vėliau ji kiek pagerėjo, bet niekad nebuvo visiškai sveika. Paskutiniu laiku ji vėl susirgo labai sunkiai ir išbuvo 8 mėnesius ligoninėje. Gydytojai pripažino, kad ji sirgo pilvo dangos džiovos pobūdžio uždegimu (peritonitis tuberculosa). Buvo norėta daryti operaciją, tačiau vyriausias ligoninės chirurgas nesutiko, nes ligonė buvo per daug silpna. Buvo pranešta jos namiškiams, kad ligonė nepagydoma. Kai susidarė tokia būklė, pati ligonė labai įsigeidė vykti į Liurdą. Buvo mėginta ją perkalbėti, tačiau ji laikėsi tvirtai savo nusistatymo. Pagaliau buvo sutikta su jos valia, nes prarasti ji neturėjo ko.

Dr. Lerrac gerai išegzaminavo ligonę ir įsitikino, kad kitų gydytojų nustatyta diagnozė buvo visai teisinga. Kadangi matė, kad ligonė labai silpna, prašė jam greit pranešti jei susidarytų kokis pavojus jos gyvybei.

Kelionė buvo ilga ir sunki tiek ligoniams tiek jų slaugytojams. Kada traukinys sustojo vienoje stotyje, slaugė savanorė, kuri globojo Mariją Ferrand, iškvietė dr. Lerrac kuo skubiausiai. Ligonė buvo taip silpna, kad kiekvienas vagono sutrenkimas jai sukeldavo mirtinus skausmus. Dr. Lerrac jai įšvirkštė kokaino. Ligonė pasijuto šiek tiek geriau. Bet vėliau skausmai atsinaujino ir jis buvo įsitikinęs, kad jei reikėtų daryti operaciją. Jei ligonė grįš gyva iš Liurdo, jis buvo nusistatęs tą operaciją rekomenduoti.

Traukinys pamažu artėjo prie Liurdo. Iš visų langų matėsi išblyškę ligonių veidai. Jų žvilgsniai buvo nukreipti į tą pusę kur matėsi bazilika. Visi nekantriai laukė, kada pagaliau pasieks tą palaimintą vietą, kur tikėjosi išsivaduoti iš savo ligų ir skausmų. Paskutiniame vagone kažkas užgiedojo Ave Maris Stella, Dei Mater Alma... Giesmė iš vieno vagono persimetė į kitą ir savo galingais akordais nustelbė vagono ratų ūžimą. Tąjį giesmė tai nebuvo mergaičių bažnytinio choro čirpimas, tai buvo maldavimas vargšo, kuris trokšta gyvenimo duonos. Su šia nuostabia giesme traukinys atėjo į Liurdą.

Dr. Lerrac išlipo iš vagono ir nuėjo į Septynių Skausmų Motinos ligoninę, kur paprastai būdavo atgabenami iš įvairių vietų atvykę ligoniai. Jie būdavo prižiūrimi slaugytojų savanorių. Jų būna iš įvairaus išsilavinimo ir įvairių luomų žmonių. Jie kasmet atvyksta į Liurdą ir laike keletos savaičių nemokamai tarnauja kiekvienam, kas tik jų reikalingas. Jų darbas labai sunkus ir reikalaująs nepaprasto pasiaukojimo. Tačiau jie tai daro mielai ir su entuziazmu.

Savo dideliam nustebimui tarp tų slaugytojų savanorių jis pastebėjo savo seną mokslo draugą A. B. Su juo pasisveikino, trumpai pasikalbėjo ir jo kviečiamas nuėjo į artimiausią kavinę kiek atsigaivinti ir pasikalbėti plačiau.

Išgėrus kavos ir kiek pasikalbėjus, A. B. pasiprašė rašalo, plunksną ir popierio ir ėmė rašyti laiška savo jaunai žmonai, kuri gyveno Paryžiuje. Lerrac tuo tarpu stebėjo jo veido bruožus. Jis negalėjo suprasti, kaip taip galėjo surimtėti ir tapti taip pamaldžiu toks lengvabūdis ir linksmo gyvenimo vyras, kokis buvo anksčiau A. B. Jam buvo keista, kad jis atvyko į Liurdą drauge su ligoniais trečios klasės vagone, kur buvo tokis tvankus ir nepakenčiamas oras. Jis slaugė ligonius, juos vežė vežimėliu prie grotos ir į stebuklingo vandens maudykles, jis su jais giedojo ir garsiai kalbėjo rožančių. Pradžioje jam kilo mintis, kad gal jis tai darė prašomas savo žmonos, kuri bijodama pirmojo gimdymo jį pasiuntė į Liurdą pasimelsti. Tačiau vėliau atydžiai jį stebėdamas suprato, kad jo tikėjimas buvo nuoširdžius kaip kūdikio ir kad viską darė iš įsitikinimo ir savu noru.

Lerrac ėmė galvoti apie skirtingus gyvenimo kelius, kuriais juodu pasuko. Abudu mokėsi toje pat mokslo įstaigoje, abudu gavo tą patį religinį išauklėjimą. Jis, Lerrac, labai susižavėjo vokiečių mokslo sistema, kritišku faktų tyrinėjimu. To pasėkoje jo religiniai įsitikinimai pranyko kaip dūmas vėjo išsklaidomas. Jis jau netikėjo, bet stengėsi būti bent tolerantišku religijos dalykuose.

Racijonalizmas jo dvasią patenkino. Tačiau savo širdies gilumoje jis kentė. Jis pajuto, kad jo dvasia liko labai suvaržyta, kad jo gyvenimo akiratis liko labai siauras. Jis troško tikrumo, ramybės, meilės. Jis gerai suprato, kad išmokė palyginamai labai nedaug ir kad už tą truputį mokslo jis pardavė tai, kas buvo gražiausia jo būtyje. Tačiau prisiminė, kad tiesa yra visados karti ir kad nėra kito kelio, kaip su tuo faktu susitaikinti.

Tuo tarpu jo draugas A. B. baigė savo laišką ir Lerrac kreipėsi į jį.

—Ar šiandien nepagijo kas nors stebuklinko vandens maudyklėse?

—Ne, — atsakė A. B., — bet grotoje mačiau vieną stebuklą. Ten pagijo viena seselė vienuolė. Prieš pusę metų ji išsisuko koją ir taip nelaimingai, kad nebuvo vilties pagyti. Grotoje šiandien ji staiga pasveiko ir numetė šalin visas lazdas.

Lerrac greitai peržiūrėjo savo užrašų knygelę ir paklausė:

—Ar tai nebus vienuolė seselė D., kuri dirbo kaip slaugė Lijono Hospital General? —Taip, ta pati.

—Čia joks stebuklas. Šitas pagijimas yra charakteringas pavyzdys, ką gali autosugestija. Laimingu sutapimu man teko ją egzaminuoti. Jos koja buvo visiškai sveika, bet geroji vienuoliukė buvo įsitikinusi, kad ji niekad negalės normaliai vaikščioti. Tapo neurastenike. Atvyko į Liurdą ir pasveiko. Ar tai ne autosugestijos pasėka?

—Gerai, — tarė A. B., — bet kaip tu išaiškinsi tą faktą, kad Liurde pagyja ligoniai, kurių joks gydytojas jokiais metodais negalėjo pagydyti?

—Labai paprastai, nes maldininkų grupėje atsiranda nepaprasta sugestijos jėga. Didžiulė egzaltuota ir besimeldžianti minia gali sukelti slaptas kūno galias ir tuo teigiamai paveikti į nervų sistemą. Tačiau visa tai neturi jokios reikšmės, kada liga nėra nervinio, bet organinio pobūdžio. Šiandien aš pats turėjau gražią progą tuo įsitikinti. Vienas tėvas atgabeno savo 10 metų vaiką turintį piktybinę votį. "Stebuklingas vanduo" čia nieko nepagelbėjo, paliko tik liūdesį abiems ir nusivylimą.

—Nežiūrint šio fakto, — jam atsakė A. B., — net ir tikriausia organinė liga, kaip pavyzdžiui votis gali pranykti. Tu tuo netiki, nes esi įsitikinęs, kad stebuklai yra negalimi. Tačiau reikia atsiminti, kad viskas yra Dievo rankose. Jis davė gamtai įstatymus, Jis gali juos ir atšaukti.

—Savaime suprantama, — atsakė Lerrac, — jei Dievas yra, stebuklai yra galimi. Tačiau, ar tikrai Dievas yra? Viena aš tik žinau, kad lig šiol nebuvo jokio stebuklo, kuris būtų moksliškai ištirtas. Moksliškai galvojant, stebuklas yra nesąmonė.

—Gerai, sakyk man, kokias ligas norėtum matyti pagydytas, kad tikėtum, jog tai tikrai buvo stebuklas?

—Aš norėčiau matyti staigų pagijimą organinės ligos, kaip pavyzdžiui ataugimą amputuotos kojos, staigų pagijimą vėžio ligos ar pranykimą kokio nors nenormalaus kūno išaugimo.

—Jei pamatytum kaip išauga nauja koja po amputacijos, tavo visos teorijos nueitų niekais.

—Taip, jei pamatyčiau tokį fenomeną, mesčiau į sašlavyną visas savo ir kitų mokslines teorijas. Tačiau nėra jokio pavojaus, kad tai įvyktų.

Kaip ten bebūtų, mano kelionės vienintelis tikslas yra viską moksliškai ir nešališkai stebėti ir kuo tiksliausiai užrašyti. Ir aš galiu užtikrinti, kad jeigu ištikrųjų mano akivaizdoje kokia rimta žaizda staiga pagytų, tai aš arba tapčiau fanatiškai tikinčiu arba sukvailiočiau. Tačiau tas vargiai galima.

Aš čia egzaminavau keletą ligonių sergančių organinėmis ligomis. Daugumas jų yra nervų paralyžiaus arba histerijos aukos. Juos pagydyti ar bent jų sveikatą pagerinti yra labai lengva. Tačiau čia atvažiavo viena ligonė, kuri labiau negu bet kas kitas yra prie mirties. Ji vadinasi Maria Ferrand. Jeigu šita pasveiktų, tai būtų neabejotinas stebuklas.

Lerrac ir A. B. grįžo į ligoninę ir nuėjo pažiūrėti minėtos ligonės. Lerrac paėmė jos ranką ir pamatė, kad jos pulsas labai greitas ir nereguliarus. Širdis ėjo silpnyn. Jis paėmė švirkštą ir įleido kafeino. Vėliau kreipdamasis į A. B. jis tarė:

—Matai, čia peritonitis tuberculosa. Ligonė gali dar pagyventi keleta dienų, bet jos mirtis yra neišvengiama.

Tuo metu į salę įėjo daktaras J., kuris vertėsi gydytojo praktika netoli Bordeaux ir atlydėjo keletą savo pacientų į Liurdą. Lerrac kreipėsi į jį klausdamas jo nuomonės, ar galima leisti vežti ligonę į stebuklingo vandens maudyklę. Dr. J. tuoj ėmė egzaminuoti ligonę.

—Ji jau agonijoje, — tarė jis. — Gali taip atsitikti, kad ji numirs pačioje grotoje.

—Matot, panele, — kreipėsi Lerrac į slaugę, — kaip neišmintinga gabenti šią ligonę į stebuklingo vandens maudyklę! Tačiau aš negaliu uždrausti. Darykit, kaip jums patinka.

—Mergaitė yra tokioje būklėje, kad ji nieko negali prarasti, — atsakė seselė vyresnioji. — Būtų labai nežmoniška atimti iš jos tą laimę neleidžiant vykti prie grotos.

—Kiekvienu atveju, aš ten būsiu, — tarė Lerrac. — Jei kas bus blogo, šaukit mane.

Po pietų dar prieš antrą valandą Lerrac atvyko prie stebuklingo vandens maudyklių. Ligonių tada dar nebuvo, bet jie buvo atgabenami vienas po kito. Jis pamatė ir A. B., kuris su kitu savanoriu vežė Mariją Ferrand. Ligonė atrodė jau be sąmonės ir veik bemirštanti. Jos pulsas buvo taip greitas, kaip niekad. Lerrac ėmė galvoti, kokis bus sumišimas tarp maldininkų, kada šita ligonė numirs. Ką tada jie galvos apie stebuklingus pagijimus?

Ligoniai buvo nugabenti į pusračio formos aikštelę ir paguldyti ant žemės. Slaugytojų savanorių viršininkas buvo labai judrus ir sumaniai ligonius rikiavo į eiles. Artėjo pats svarbiausias momentas, kada kunigas drauge su minia pradės iškilmingai giedoti litaniją. Tarp daugelio ligonių Lerrac pastebėjo Mariją Ferrand ir nuėjo prie jos arčiau. Ligonės išvaizda buvo be pasikeitimo.

—Ligonė taip silpna, — jam kalbėjo slaugė O., — kad nedrisome jos dėti į vandenį. Tik užpylėm truputį stebuklingo vandens ant skaudamos vietos. Dabar ją gabename prie Masabielo grotos.

—Aš ten tuoj nueisiu, — tarė Lerrac. — Jei mano pagelbos reikės, šaukit.

Lerrac sugrįžo į pusračio aikštelę. Čia kunigas drauge su žmonėmis karštai meldėsi į Marija. Visų pamaldumas buvo nepaprastas ir tas Lerrac sujaudino iki širdies gelmių. Tačiau čia ilgiau neužtruko ir palengva pro žmonių eiles pradėjo eiti link grotos.

Savo nustebimui tarp minios pastebėjo p. M. Bordeaux ligoninės praktikantą, su kuriuo buvo susipažinęs dieną prieš tai. Jį pasveikino ir tuoj paklausė:

—Ar nejvyko kokių stebuklingų pagijimų?

—Ne, tik keletas ligonių sirgusių nerviško pobudžio ligomis pagerėjo. Bet bendrai, nejvyko nieko ypatingo, ko mes neturėtume kasdien ligoninėje.

—Einam drauge su manim pažiūrėti mano pacientės, — jam tarė Larrac. — Ši ligonė neserga ypatinga liga, bet man atrodo, kad jau yra bemirštanti. Ji yra grotoje.

—Tą ligonę mačiau prieš keleta minučių, — atsakė M. — Kaip gaila, kad čia ją atvežė.

Kai nuėjo prie Masabielio uolos, buvo pusė trijų po pietų. Grota mirgėjo nuo daugybės žvakių šviesos. Kiek toliau už aukštos geležinės tvorelės nišoje matėsi Marijos statula. Prie tvorelės, beveik ją liesdama, buvo Marijos Ferrand lovelė. Lerrac ir M. stengėsi pro minią nueiti pas ją. Maria Ferrand nesijudino, jos kvėpavimas buvo greitas ir negilus. Atrodė, kad jau mirštanti. Prie grotos vis daugėjo maldininkai. Vežimėliai nuo švento vandens maudyklių vienas po kito artinosi prie grotos.

Lerrac dar kartą pažvelgė į Mariją Ferrand. Po to jis jau žvelgė į ją neatsitraukdamas. Jam atrodė, kad ligonėje įvyko pasikeitimas, kad tamsūs veido šešėliai pranyko ir jos oda jau neatrodė tokia pilka kaip anksčiau. Mane, kad apsigauna. Bet kaip ten bebūtų, jau tas faktas, kad jis pastebėjo pasikeitimą, buvo vertas dėmesio ir jis tai pažymėjo savo knygutėje. Jis sau galvojo, jeigu jo akys ji apgauna, tai būtų pirmas įvykis jo gyvenime. Jis kreipėsi į p. M.:

—Pažvelk dar kartą į mūsų ligonę. Ar jums neatrodo, kad ji pagyvėjo ir sveikesnė?

—Man atrodo, kad ji yra tokia pati kaip ir anksčiau, — atsakė M. — Viena, ką galiu pasakyti, kad jos sveikata nepablogėjo.

Pasilenkęs prie lovelės Lerrac paėmė ligonės ranką ir patikrino jos pulsą ir paklausė, kaip ji kvėpuoja. Po to jis pasakė savo draugui M.:

—Dabar jau kvėpuoja lėčiau.

—Gal tai dėl to, kad ji jau miršta, — atsakė M.

Nieko į tai neatsakė Lerrac. Jam buvo visiškai aišku, kad įvyko staigus pagerėjimas. Jis dėjo visas pastangas nesijaudinti ir visa savo dėmesį nukreipė į ligonę. Neatitraukė nė sekundės nuo jos savo akių. Kunigas sakė pamokslą maldininkams. Kitur girdėjosi giesmės, dar kitur girdėjosi skambūs maldos žodžiai. To viso pamaldumo supama ir šaltai, bet atydžiai stebima Lerrac, Maria Ferrand iš palengvo keitėsi, gerėjo. Jos akys, kurios anksčiau buvo užgesusios, dabar atgavo savo gyvumą. Pasikeitimas jau buvo neginčijamas.

Staiga Lerrac išblyško. Antklodė, kuri dengė ligonės ištinusį ir labai išsipūtusį pilvą, emė kristi žemyn. Buvo aišku, kad tas ištinimas pranyko. Lerrac manė, kad sukvailios akivaizdoje šio fakto.

—Kaip jautiesi? — paklausė Lerrac ligonę.

—Labai gerai, — atsakė ji silpnu balsu. — Dar esu nestipri, bet jaučiuosi pagijusi.

Dabar Lerrac neturėjo jokios abejonės. Ligonės būklė tiek daug pagerėjo, kad jos tiesiog pažinti nebuvo galima. Slaugė O. padavė ligonei puoduką kavos, kurį ji išgerė visiškai. Po to pakėlė galvą, ėmė dairytis aplinkui, pajudino kojas ir tuoj apsivertė ant kito šono nejausdama jokio skausmo.

Lerrac neištvėrė ir per minią ėmė veržtis kitur. Buvo ketvirta valanda po pietų. Jis dar nebuvo ligonės gerai išegzaminavęs, dar nežinojo, kokiame stovyje yra jos žaizdos. Tačiau jis jau matė staigų pagerėjimą ir tas jau buvo stebuklas. Ir visa tai įvyko taip paprastai, taip nejučiomis, kad nei minia, kuri buvo prie grotos to nepastebėjo. Tai buvo prisikėlimas mirusios! Tai buvo stebuklas!

Lerrac grįžo į viešbutį ir nutarė nedaryti jokios išvados ligi viską ištirs kiek galima tiksliau. Jis liko patenkintas, kad jo kelionė nebuvo veltui, kad įvyko, ko jis norėjo. Jis dar vis galvojo apie ligonę, prisiminė jos ligos simptomus ir jam dar karta buvo aišku, kad diagnozė buvo nustatęs teisingai.

Septynios su puse vakaro jis nuėjo į ligoninę ir tuoj susieškojo savo pacientę. Marija Ferrand sėdėjo lovoje. Nors dar jos veidas buvo pilkas, bet jame matėsi gyvybė, o iš akių veržėsi džiaugsmas. Ligonė, kreipdamosi į Lerrac, tarė:

—Daktare, esu visiškai sveika. Dar jaučiuosi silpna, bet man atrodo, kad galėčiau vaikščioti.

Lerrac paėmė ranką. Pulsas buvo ramus ir visai normalus. Taip pat ir kvėpavimas buvo tvarkoje. Ilgiau neiškęsdamas, jis ėmė tyrinėti daugiau. Jos oda buvo lygi ir balta. Pilvo ištinimas visai pranykęs. Visos anksčiau buvusios ligos žymės buvo pranykę kaip sapne.

Lerrac išmušė prakaitas. Jam atrodė, kad kažkas su kūju daužė galvą. Širdis ėmė smarkiai plakti. Tačiau sukaupė savo jėgas ir stengėsi atrodyti ramus. Jis nei nepajuto, kai įėjo daktarai J. ir M.

—Atrodo, kad ligonė pasveiko, — kreipėsi į juos. — Nerandu nieko nenormalaus. Malonėkite ją paegzaminuoti.

—Nerandu nieko, — atsakė M. — Bet dar noriu patyrinėti jos plaučius. Ir tuoj jis pridėjęs ausį prie ligonės ėmė klausyti. Tuo pat laiku daktaras J. tyrė jos pulsą, o daktaras C. gydytojas italas sekė su dėmesiu juodu abudu.

Maria Ferrand per tuos visus tyrinėjimus atrodė spindinti iš džiaugsmo. Iš jos einanti ramybė, džiaugsmu ir ramybe pripildė visus esančius salėje.

Gydytojai baigė savo tyrinėjimą.

—Ligonė yra sveika, — tarė susijaudinęs daktaras J.

—Nerandu nieko nenormalaus, patvirtino M. — Kvėpavimas yra tvarkoje. Ligonė visiškai sveika ir gali keltis.

—Šitas pagijimas neturi išaiškinimo, — pareiškė savo nuomonę daktaras J.

Lerrac tylėjo. Nežinojo, ką sakyti. Nežinojo net, ką galvoti. Jis paklausė Maria Ferrand:

—Ką dabar manot daryti kai pasveikot?

—Stosiu į šv. Vincento Pauliečio vienuolyną, kad galėčiau slaugyti ligonius.

Lerrac, norėdamas užslėpti savo susijaudinimą, išėjo iš salės. Buvo naktis. Lauke jis pamatė procesiją. Dabar jis suprato, kad neturėjo jokios teisės juoktis iš minios pamaldumo. Ligoniai jau bemirštą keliasi sveiki per kelias valandas. Todėl visos procesijos ir kelionės į tokias vietas kaip Lurdas turi rimtą pagrindą.

Lerrac atėjo prie grotos ir čia ilgai pasiliko toje mirgančioje žvakių šviesoje. Jis vis galvojo, kaip išaiškinti tą pagijimą. Jis gerai suprato, kad buvo menkas malonumas būti įveltam į stebuklingą pagijimą. Daugelis gydytojų buvo taip suinteresuoti išsaugoti savo prestyžą, kad nors ir būtų matę savo akimis stebuklą, nedrįstų pripažinti, kad tai tiesa. Jie bijojo, kad dėl to juos gali palaikyti fanatikais arba kvailiais.

Nors Lerrac ir buvo nelabai malonu būti įveltam į tuos dalykus, tačiau jis buvo per daug garbingas, kad bijotų atsakomybės. Jis ryžosi būti nešališkas ir dalyką vesti iki galo.

Paskendęs savo mintyse paliko grotą ir nuėjo į baziliką. Jo širdyje virė kova. Jis negalėjo įrodyti Dievo buvimo, bet taip pat neturėjo faktų tam paneigti. Jis stebėjosi, kaip toki dideli mokslo vyrai, kaip Pasteur, mokėjo suderinti savo gilų mokslą su nuoširdžiu tikėjimu. Ir jis, atsisėdęs vienoje kėdėje prie bazilikos durų, klausėsi vargonų muzikos ir giesmių. Netikėtai iš jo lupų išsiveržė maldos žodžiai: "Tikiu į Tave. Tu išklausei mano prašymo duodamas progos pamatyti toki ryškų stebuklą. Aš dar Tavęs nepažįstu, aš dar esu aklas Tavo akivaizdoje. Tačiau didžiausias mano gyvenimo troškimas yra tikėti, tikėti nuoširdžiai ir daugiau neabejoti..."

● Pragos valdžia, norėdama atitraukti jaunimą iš kunigų sem. steigia panašią valdišką įstaigą ir stojantiems į jų seminariją išleido tokį atsišaukimą: "Stojęs į šios Seminarijos teologijos kursą išeis per 2 m. vietoj penkių m. Fakultatyvinis celibatas, atlyginimas tris kart didesnis negu tolygių darbininkų. Baigusiam seminariją suteikiamas asmeniškam naudojimui automobilis. Jiems pasiekė suverbuoti apie 800 darbininkų iš komunistinių organizacijų.

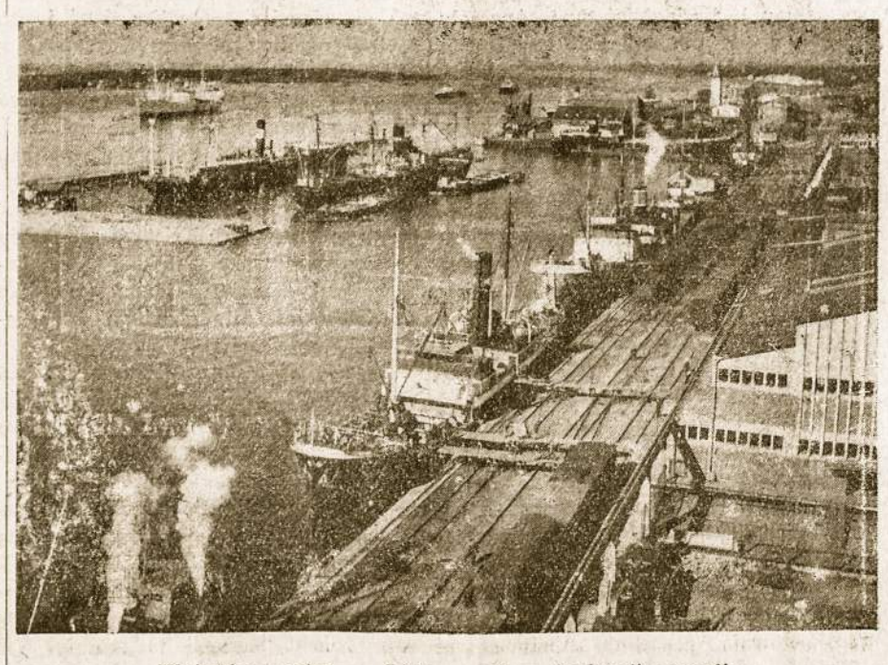

Klaipėdos uostas — Lietuvos durys į platųjį pasaulį.

Lietuviškos vėliavos ir tautiniai drabužiai Montevideo gatvėse

J. E. Urugv. Ark. Antonio Maria Barbieri klausosi p. Vytauto Dorelio skaitomos kalbos. Matosi dalis lietuvių delegacijos. Iš kairės į dešinę: T. V. Mikalauskas, Lietuvių Kapelionas ir šventinimo bei procesijos organizatorius, p. Siaurusevičienė, p. A. Zupkienė, p. M. Dorelienė, p. Gusčiūnaitė de Alonso, aukojusi vėliavai 50 pezų, p. Cieslinskienė, p. Estol, p. O. Girdvainytė ir p. A. Dorelytė de Estol, nupiešiusi ir pasiuvusi vėliavą.

LIETUVIŠKOS VĖLIAVOS IR TAUTINIAI DRABUŽIAI PAS ARKIVYSKUPĄ

Jau gana daug laiko, kai Urugvajaus lietuviai pradėjo ruoštis pirmam organizuotam lietuvių dalyvavimui Dievo Kūno procesijoje. Kai kurios lietuvaitės sugalvojo tam tikslui net tautinius drąbužius pasisiūti. Ypatingai daug pasidarbavo p. Dorelytė de Estol, kuri beveik viena nupiešė ir pasiuvo nepaprastai gražią bažnytinę vėliavą su Aušros Vartų Dievo Motina iš vienos pusės ir lietuvišku kryžiumi žalioje pievelėje iš kitos. Užtat gegužės 26 d. lietuviai nustebino Montevideo arkivyskupijos kūriją nepaprastai gražiu ir jiems niekada nematytu vaizdu. Mat, norėdamas susipažinti su Urugvajaus lietuvių kolonija, J. E. arkiv. Barbieri pasisiūlė pats pašventinti lietuviškas vėliavas. Į arkivyskupo rūmus susirinko apie 30 mūsų tautiečių. Vėliavų šventinimas įvyko iškilmingiausioje Arkivyskupo Rūmų salėje.

Lietuvių vardu kalbėjo p. Vyt. Dorelis, kuris pabrėžė, kad svarbiausias mūsų tikslas kovoti už kat. religijos teises, už svetingą Urugvajų ir mūsų mylimą tėvynę Lietuvą. Tą jo kalbą įsidėjo katalikų dienraštis "El Bien Publico", kartu įdėdamas lietuviškų vėliavų ir visos grupės fotografijas, kurias iškilmių metu padarė specialus to dienraščio reporteris.

Nuoširdžia ir labai mums lietuviams malonia kalba atsakė J. E. Arkivyskupas. Ekscelencija pabrėžė, kad ši diena jam yra nepaprasto džiaugsmo diena, nes mato lietuvius su savo dvasios vadais vieningai atsilankiusius pas jį pirmą kartą visoje Urugvajaus istorijoje. Jo giliausias noras esąs rūpintis Urugvajaus lietuviais, kaip tėvo savo vaikais, ir norėtų, kad lietuviai jį laikytų ir vadintu tėvu, o jo namus savo tėvo namais. Pabaigoje Ganytojas lietuvių apsuptas mielai nusifotografavo ir paprašė padainuoti lietuviškų dainų. Paskiau visus palaiminęs ir su kiekvienu asmeniškai atsisveikinęs vyriausias Urugvajaus Bažnyčios Vadovas, atsiskyrė nuo lietuvių, palikdamas neišdildomą įspūdį ir atsiminimą.

ISTORINIS LIETUVIŲ PASIRODYMAS DIEVO KŪNO PROCESIJOJE

Jau sekmadienio rytą visas Montevideo žinojo iš dienraščio "El Bien Publico", kad šių metų Dievo Kūno procesija bus nepaprasta, nes joje pirmą kartą dalyvaus Urugvajaus lietuvių kolonija su savo tautinėmis vėliavomis ir tautiniais drabužiais. O kad Dievo Kūno procesija Urugvajuje yra kas tai nepaprasto, žino kiekvienas. Jokia kita šventė, paradas ar net sporto žaidimai nesutraukia tokių minių. Lietuviai gali didžiuotis, kad turėjo ką parodyti ir pasirodė tikrai šauniai. Jie atkreipė minių dėmesį ir išgirdo daugiausiai pagyrimų. Visi, kurie prieš procesiją abejojo, ar verta rodytis su neįprastais tautiniais drabužiais, vėliau džiaugėsi, kad mūsų tautiniai papuošalai buvo sutikti su dideliu dėmesiu ir pasigėrėjimu.

Ypatingu lietuvių kolonijos kapelionų, kurie ruošė ir tvarkė lietuvių procsiją, rūpesčiu buvo gauta išimtina vieta lietuvių grupei. Lietuviai ėjo visi kartu paskui savo vėliavas, o ne išskirstyti į atskiras vyrų, moterų ir vaikų grupes. Lietuvių grupę visi aiškiai atskyrė iš dviejų berniukų nešamo plakato, ant kurio buvo užrašai iš vienos pusės "La colectividad católica lituana" ir iš kitos pusės "Los Lituanos agradecidos por la libertad religiosa de que gozan en la Republica Democratica Oriental del Uruguay". Po to ėjo lietuviška bažnytinė vėliava, nešama pasikeičiant šaunių vyrų, o iš šonų tautiniuose drabužiuose palydovės Kaminskaitė, Vydžiūtė, Sčesnulevičiutė ir Trakimaitė. Antroje vietoje buvo Urugvajaus vėliava, kurią lydėjo A. Zupkienė ir L. Graužinytė, ir paskui lietuviška vėliava, lydima Dorelienės, O. de Vener, Siaurusevičienės ir mažytės A. Jaskelevičiutės. Visos palydovės buvo apsirengusios tautinais drabužiais. Paskui vėliavas tvarkingai ir gražiai ėjo apie 300 vyrų, moterų ir vaikų. Daugelis pirmą kartą sužinojo, kad yra lietuvių, kad yra Lietuva, kuri turi tokią seną ir gražią kultūrą, meną ir savo papročius.

Tai buvo naujas įrodymas, kad, atvažiavus lietuviams misionieriams, kylantis lietuvių religingumas kelia ir tautinį susipratimą bei gerą lietuvių vardą, o bet kokia bedievybė noroms nenoroms veda prie lietuvių tautos pažeminimo, išdavimo ir net prie brolžudysčių, kaip tai yra komunistų valdomoje Lietuvoje.

DĖKINGUMO VERTI LIETUVIAI

Ruošiantis dalyvauti Dievo Kūno procesijoje, didžiausias rūpestis buvo įsigyti bažnytinę vėliavą. Bet tuoj atsirado gabi menininkė p. Aldona Dorelytė de Estol, kuri mielai sutiko nupiešti vėliavai du paveikslus. Jos brolis Vytautas Dorelis savo pasigamintomis staklėmis išaudė daug metrų lietuviškos juostos vėliavos kraštams apsiūti ir kaspinų vietoj prie vėliavos šonų. Už jų nuoširdų darbą be jokio atlyginimo verti didelės lietuvių kolonijos padėkos. Kitoms išlaidoms padengti atsirado savanorių poniu ir mergaičių, kurios parinko iš dosniųjų tautiečių aukų. Štai tos uoliosios rinkėjos: p. Uršulė Godienė surinko $ 150, p. Genovaitė Pagarauskaitė — $ 87, p. Pranciška S. Steponienė — $ 60, p. Vanda Radzevičiūtė — $ 48, p. Veronika Svilainienė — $ 34 ir p. E. Cieslinskienė — $ 25. Kai kurie patys savo aukas įteikė lietuvių kapelionams. Taip pat lietuviai turi būti dėkingi už gražias lietuviškas vėliavas šiems aukotojams: St. Gusčiūnaitė de Alonso aukojo $ 50, Alf. Bartašiūnas $ 20, po $ 10: J. E. Minist. Dr. K. Graužinis, U. Godienė, J. Bislys, E. Jusys, P. Kerpiškis, J. Jankauskas, A. Zupka, M. Zupka, J. Kalinka, P. Kerševičienė, A. Brazys, K. Čibiras, V. Sabaliauskienė, J. Kaminskienė, Vaiteliai, po $ 5: Grišonai, Cieslinskai, P. Žukelis, O. Kalinkievich de Vener, A. Jaskelevičienė, M. Petružis, A. Satyga, J. Klimas, J. Klukas, Jarmalavičienė, O. Setikienė, K. Vidžius, M. Buliauskas, O. Grakauskienė, A. Liudžius, K. Dutka, A. Noreikienė, K. Krysiak ir dar kai kurie, kurių pavardės neįskaitomos. Iš viso surinkta netoli 500 pezų. Kas liks nuo vėliavų, bus panaudota bendriems tikinčiųjų reikalams. Už aukas, nors ir mažiausias, priklauso aukotojams visos kolonijos tikra ir nuoširdi padėka.

URUGVAJAUS DIENRAŠTIS PAMINĖJO LIETUVIUS

"El Bien Publico" gegužės 29 d. įdėjo šiltą ir mums palankią žinutę apie lietuvių dalyvavimą Dievo Kūno procesijoje. Ten rašo: "Mes žinojome ir tikėjomės, todėl ir nebuvo mums nelauktas dalykas. Bet ypatingą dėmesį visos publikos, kuri stebėjo įspūdingas ilgas eiles praeinančių tikinčiųjų Dievo Kūno procesijoje, patraukė eilėse esanti viena svetimšalių delegacija. Tai buvo Lietuvių Katalikų Bendruomenė, kurios kai kurie dalyviai buvo apsirengę savo krašto Lietuvos tautiniais drabužiais. Tai buvo visiems labai simpatiškas įvykis, kuris sukėlė bendrą pasitenkinimą, nežiūrint netikėtos staigmenos dėl jų tautinių drabučių, kurių niekas dar nebuvo niekada matęs".

Lietuvių delegacija vėliavų šventinimo proga pas Montevideo arkivyskupą.

● Lietuvos Ministras Dr. K. Graužinis buvo pakviestas į diplomatines iškilmes Argentinos Ambasadon gegužės 25 d., taip pat į diplomatinį Italijos ambasadoriaus priėminą. Įdomu tai, kad nors tų šalių diplomatiniai santykiai su Lietuva oficialiai suspenduoti, bet jų ambasadoriai Urugvajuje su mūsų ministru palaiko draugingus ryšius.

K.

TRUMPAI IŠ MONTEVIDEO

● **Gedulo dienos** — 11 m. nuo Lietuvos okupacijos ir 10-metis nuo didž. medžioklės bei trėminų į Sibirą — minėjimas bus pravestas per valstybinę Urugvajaus radijo stotį CX6 birželio 15 d. 12,10 val. ir birželio 17 d. tuo pačiu laiku. Kalbės Lietuvos žinomas draugas J. P. Martinez — Bersetche, min. Dr. K. Graužinis, K. Čibiras. Programos bus papildytos meno kūriniais.

● **Įtakingasis dienraštis "El Dia"** paskutiniu laiku vėl atspausdino C. Veraxo keliolika straipsnių iš bolševikinės tikrovės antrašte "Tai, ką slepia stalininė uždanga". Tokia mūsų bendradarbio straipsnių serija minėtame dienraštyje spausdinama jau treji metai. Straipsniai dažnai skiriami dabartinei Lietuvos būklei pavaizduoti.

Gerb. "LAIKO" Redaktoriui,
Avellanedoje.

Šiuo nuolankiai prašau gerb. Redaktorių neatsisakyti patalpinti savo vedamąjame laikrašty šitokio turinio pareiškimą.

Kadangi prieš keletą metų buvau draugų suklaidintas, pasirašiau po peticija, kuri neva buvo skirta prašyti valdžios duoną nupiginti. Dabar man tik paaiškėjo tikras lietuvių komunistų klastingas manevras, todėl atšaukiu savo padėtą tame rašte parašą ir smerkiu komunistų išdavikišką darbą tėvynės atžvilgiu. Su aukšta pagarba

Povilas Pastarnokas

Montevideo, 1951 m. gegužės 24 d.

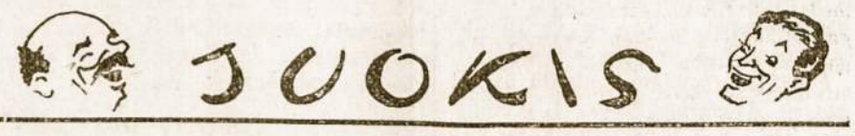

SIUVĖJAI NESUTARIA

Maskvoje siuvėjų artelė padovanojo Stalinui puikios medžiagos gabalą. Stalinas liepė pašaukti siuvėją ir paklausė, ką iš tos medžiagos galima padaryti.

—Nieko daugiau kaip tik geras kelnes, — atsakė Maskvos siuvėjas.

Stalinas tą medžiagą pasiuntė į Varšuvą. Iš Varšuvos siuvėjo gavo atsakymą, kad medžiagos užteks visam kostiumui. Nustebintas ir sudomintas Stalinas pasiuntė tą medžiagą dar ir į Londoną. Londono siuvėjas pranešė, kad išeis kostiumas ir dar pridėtinės kelnės. Stalinas dar labiau susidomėjo, kodėl taip nevienodai apskaitė siuvėjai. Jam atsakė Londono siuvėjas. (Ką atsakė? O gi kad medžiagos dydis yra tas pats, bet Stalino dydis nebe tas pats Maskvoj ir Londone).

★

Dėl Voice of America įvairių transliacijų daug nepasitenkinimo pasakoma ir parašoma. Vienos tautos atstovai kreipėsi su klausimu, kodėl per Voice of America leidžiami kalbėti tik vienos pakraipos žmonės, kitus tik retkarčiais įmaišant kaip spirgus į košę.

—Juk transliacijos skiriamos kraštui. Reikia kraštui parodyti, kad visos pakraipos į juos kreipiasi, o ne viena.

—Kraštui tai kraštui, bet gal kraštas ir negirdės. Juk ten draudžiama klausyti. Bet tikriausiai girdės aukštieji pareigūnai.

—Tai kas iš to?

—Nagi jiems įdomu išgirsti gyvą balsą savo partijos draugų ir prietelių, — paaiškino organizatoriai.

Sibire po darbo susitinka du tremtiniai, abudu išvargę.

—Na, kaip dar laikaisi? — teiraujasi vienas.

—Daug geriau, — atsako antras. Žinoma, blogiau negu vakar, bet daug geriau negu rytoj.

★

Rusijoje surašinėjo gyventojus. Pareigūnas teiraujas davinių iš senioko:

—Na, drauge tėvai, kiek jau metelių gyvenai pasaulyje?

—Tai, jau, ponul draugai, bus trisdešimt penkeri.

Pareigūnas mato, kad senis nukalbėjo netiesą, ir užėmė jį, kad tikrai pasakytų.

—Tai jau, ponul, — pasitaisė seniokas, — iš viso būtų šešiasdešimt ir penkeri, bet ką jau čia tuos paskutinius trisdešimt skaityt, kas čia buvo per gyvenimas.

★

Britanijos pašto tarifų taisyklėse nurodyta: "Visos telegramos, išskyrus vyriausybės telegramas, turi būti parašytos suprantama kalba".

JEI IEŠKAI GERO DARBO
nedelsdamas kreipkis į firmą:
EXAKT S. R. L.
Rivadavia 146, Villa Ballester,
FCNG Mitre
(1 kvadra nuo stoties)
Firmai reikalingi: oficiales, medio oficiales, torneros, matriceros, mecanicos, operarios.

Iš Dievo Kūno procesijos Montevideo gatvėse. Apačioj matome lietuvių grupę.

Vaizdai iš Dievo Kūno procesijos Montevideo gatvėse. Kiekviena tautinė bendruomenė stengiasi pasirodyti gražiaus už kitas.

MR V LISAUSKAS
51 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

LAIKAS

"EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires; T. E. 20-9027

Correo Argentino Casa Central
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 4289
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 4015

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 350417

Director resp. — Pbro. C. Vengras. Redaguoja Red. Kolegija. Vyr. Red. Dr. P. Brazys. Pinigus siųsti administratoriui: Francisco Garšva. KAINA: Argentinoje met. $ 20.—, pusei met. $ 10.—, atsk. nr. $ 1. Urugvajuje met. 4 Urugv. pezai. Kitur — met. 2 doleriai. Oro paštas metams kainoja 3 dolerius.

1951. VI. 12 ☆ IV METAI ☆ Nr. 47

Buenos Aires Avellaneda

BAIGIAMA RENGTI SPORTO AIKŠTĖ

Lietuvių parapijos jaunimui smarkiai sukrutus baigiama įrengti krepšinio aikštė. Viena lenta jau yra pastatyta. Jaunieji sportininkai pradėjo mėginti savo jėgas. Tikimasi greitu laiku, prisidėjus tautiečiams darbu ir aukomis aikštelę užbaigti.

PASAULIO GARSENYBĖS BUENOS AIRES

Nuo gegužės 21 d. visų sportininkų akys atkreiptos į dvi — juodą ir baltą — krepšinio komandas, kurios keliauja per P. Ameriką, rodydamos rimtą žaidimą ir kartu savo juokais linksmindamos žiūrovus. Įdomiausi yra "Original Harlem Globe Trotters" komandos žaidėjai negrai. Nuo 1927 m., kada buvo suorganizuota ši komanda, negrai laimėjo 3421 kartą, o pralaimėjo tik 245. Jie yra žaidėjai profesionalai — daugumoj jaunuoliai tarp 20—30 metų. Visi mėgsta gerai pavalgyti ir miegoti nesigaili, bet negeria alkoholinių gėrimų ir neina į triukšmingus balius. Jie be išimties yra linksmi tipai ir daug prisidėjo prie Š. Amerikos sportinių santykių pagerinimo su Argentina. Pres. J. Peronas jiems įteikė San Martin kardą. Su "All Stars" rinktine — sudaryta iš geriausių krepšininkų kolegijose — gegužės 31 d. išvyko savo "darbo" tęsti į Čilę.

PAIEŠKOJIMAI

Viktoras Daunoris, kilęs iš Šauklių km., Raseinių aps., elektricistas, paieškomas sesers Onos Daunorytės.

Jonas Valinčius, kilęs iš tos pačios vietos, ieškomas tos pačios O. Daunorytės.

Leonas Žiedonis iš Šilaikėnų km., Utenos aps. Ieško pusbrolis Pranas Žiedonis.

Pranas Šutinys, gyvenęs Villa Ballester, Bs. Aires, dirbęs prie geležinkelio, paieškomas St. Raišio.

Kazys Gruzdas, paskiausiai gyvenęs: Usina Jungueira Uniao Linha Magyana, Est de Sao Paulo, Brasil. Ieško K. Sadukas.

Apie paieškomus prašoma nedelsiant pranešti "LAIKO" redakcijai.

● Ponai D. ir A. Rinkevičiai savo namuose, Villa Lugano, gegužės 19 d. savo sūnaus Jurgio 13 metų sukties proga surengė gražias vaišes savo draugams ir artimiesiems. Vaišės buvo labai jaukios ir praėjo tikrai lietuviškoje nuotaikoje. Dalyvavo virš 70 svečių.

● Vyčių Sąjungos uolios narės Stasės Gvaldaitės gimimo dienos proga gegužės 26 d. jos tėvelių namuose, Bernal, buvo jauki vakarienė sukaktuvininkės giminėms ir draugams, kurių buvo susirinkę nemažas būrys jos pasveikinti.

ŽINOTINI ADRESAI:

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

Kun. St. Grigaliūnas, U. L. Bendruomenės pirmininkas: Posolo 4025, Montevideo.

Kun. Vl. Mikalauskas S. J., U. L. Kapelionas ir "LAIKO" atstovas: Caigua 3711, Montevideo, Telef. 22-52-21.

Pamaldos Montevideo lietuviams yra laikomos kiekvieną sekmadienį 10 val. Cerro parapijos bažnyčioje.

Pamaldos Rosario lietuviams kiekvieną sekmadienį Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje, 10.15 val. (aukštuma: San Martin 2900).

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

● **"LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584

● **ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai. Dėl informacijų kreiptis: Sr. Sanchez Penaud agent.: **Florida 165** (Galeria Güemes), p. 5, esc. 529, T. E. 33-9584.

● **"HOTEL ANITA".** Sav. M. Kekutt: Estación Teha, Sierras de Córdoba. Inf. "Laiko" red.

● **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: penktad. 16-18 val., šešt. 13-17 v. ir sekm. 13-16 v.

● **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ**, sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

● **DANTŲ KLINIKA**, sav. N. KRUKAUSKAS: Av. Pte. Perón 488, Avellaneda. Priima pirmad., trečiad., penktad. 14-20 val. Diplomuoti dantistai atlieka visus dantų taisymo darbus.

● **GROŽIO SALIONAS "LA RUBIA"** sav. ONA KASPARIENĖ: Soler 3441, Bs. Aires, T. E. 79-2528.

PANAIKINAMOS 3 ŠVENTĖS ARGENTINOJE

Šv. Tėvas Argentinos katalikus atleido nuo pareigos švęsti tris iki šiolei švęstas šventes, būtent: Šv. Juozapo (kovo 19 d.), Kristaus Dangun Žengimo, arba Šeštines ir Šv. Apaštalų Petro ir Povilo (birželio 29 d.).

ĮSISTEIGĖ LIETUVIŲ KULTŪROS FONDAS

Birželio 3 d. susirinkęs Lietuvių Parapijos skaitykloje būrelis lietuvių kultūrininkų ir kultūriniais reikalais besisielojančių, išdiskutavęs reikalą steigti Kultūros Fondą, išsirinko organizacinę to fondo valdybą. Į valdybą išrinkti arba numatomi kviesti šie kultūrininkai: Kun. Dr. P. Brazys, J. Vedegys, V. Svederskas, Inž. L. Stašaitis, prof. D. Gruodis, E. Ryselienė, K. Norkus, A. Petravičius, Z. Juknevičius, V. Rymavičius ir St. Majauskas. Valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. — prof. D. Gruodis, sekr. — E. Ryselienė ir ižd. — kun. Dr. P. Brazys. Tenka palinkėti valdybai greitai suorganizuoti Kultūros Fondą ir sujungti visus Argentinoje esančius lietuvius kultūrininkus.

KVIEČIAMI ATSIIMTI DOKUMENTUS IR LAIŠKUS "LAIKO" REDAKCIJOJE

Aleksandras Bružas, Vaclovas Svidersskas, Andrius Kurtinaitis, Marija Skirkaitė, Bronislava Zalagienė, Eugenija Tumasonienė, Zigmantas Umbrazas, Salva Blažonis, Vytautas Galčius, Klemensas Borkevičius.

NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI

Sofija Dugan $ 20, Petras Žukelis (Montevideo) $ 2 m. u., Antanas Raškevičius (Kordoba) $ 10, Pranas Žiedonis (Kordoba) 10, Jonas Jakūnas (Kordoba) $ 5, Naun Kaplan (Kordoba) $ 5, Stasys Raišis (Kordoba) $ 5, Dalia Šantaraitė $ 10, Juozas Vainauskas $ 5.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems Rėmėjams "LAIKAS" taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

Gerb. p. V. Staugaičiui, mylimai motutei mirus, gilaus skausmo valandoje reiškiame nuoširdžią užuojautą
Valerija ir Matas Bendinskai

Birželio 17 d., sekmadienį, bus iškilmingai paminėta liūdnoji mūsų tautos sukaktis —
GEDULO DIENA
10,30 val. šv. Mišios už žuvusius ir ištremtuosius Aušros Vartų par. bažnyčioje.
17 val. Lietuvos okupacijos ir didžiųjų trėmimų prisiminimas su paskaita ir Lietuvių Tautinio Meno Ansamblio programa Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda.

"LAIKO" Redakcija gavo naują siuntą "Lietuvių Kalbos Vadovo". Vienas egzempliorius kainoja 75 arg. pezus.

"LAIKO" Redakcijoje taip pat galima įsigyti arba užsisakyti sekančius lietuviškus laikraščius papigintomis kainomis:
"DRAUGAS" (dienraštis),
"DARBININKAS" (du kartu per savaitę)
"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" (savaitraštis)
"AIDAI" (mėnesinis kultūros žurnalas)
"ATEITIS" (mėnesinis jaunimo žurnalas)
"LIETUVIŲ DIENOS" (iliustruotas mėn. žurnalas) ir daug kitų.
Taip pat galima įsigyti naujausių lietuviškų knygų.

OSCAR WLADISLAS
de LUBICZ MILOSZ
★
ANTOLOGIA POETICA
(De inminente aparición)
Selección, prólogo y traducción de
LYSANDRO Z. D. GALTIER
Con un extenso ensayo de la Baronesa de BRIMONT y numerosos grabados.
★
Ediciones SANTO y SEÑA
Teodoro García 2456 - Buenos Aires

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

● **Antanas Maceina**, JOBO DRAMA. Žmogiškosios būties apmąstymas. Išleido "Venta" prel. Pr. M. Juro lėšomis, Vokietijoje 1950 m. Atspausta 2000 ekz., 244 psl. Kaina DM 5.— Galima įsigyti "LAIKO" redakcijoje.

Šiame gražia kalba parašytame veikale autorius bando atsakyti kiekvienam žmogui rūpimą jo gyvenimo ir kentėjimų prasmės klausimą. Šitas bandymas, reikia pripažinti, jam puikiai pasisekė. A. Maceina davė mums neeilinį veikalą, vertą visuotinio susidomėjimo.

Vincas Pietaris "Lapės pasaka", parašyta pagal lietuvių liaudies pasakas. Išleido "Gabija" 1951 m. Piešiniai dail. P. Osmolskio. 96 psl., kaina $ 1.10 dol. Knyga gaunama šiuo adresu: Gabija, 240 Union Ave., Broklyn 11, N. Y. ir pas platintojus. Ši knyga yra pirmoji jaunimui skirtų lietuvių klasikų raštų serijoje. Keturių knygų (V. Pietario, V. Krėvės, Lazdynų Pelėdos ir Mot. Valančiaus), kurios atskirai perkant kainuos apie $ 4.00, dolerius, prenumerata yra $ 2.00 dol.

● **Kan. Dr. P. Aleksa**, MARIJOS ŽODIS FATIMOJE. Lietuvių Katalikų Spaudos Draugijos leidinys, Chicago 1951. Iliustruota, puikiam popieriuje, 128 psl. Gaunama "Draugo" leidykloje: 2334 So. Oakley AVe., Chicago 8, Ill., U.S.A.

Tai antroji laida dar Vokietijoje išėjusios to paties autoriaus knygos "Marijos žodis". Ši laida yra žymiai papildyta naujomis žiniomis ir patobulinta. Atsimenant, kad šių metų gegužės 13 d. visa Lietuva ir visam pasauly išsisklaidę lietuviai specialiu Lietuvos vyskupų aktu buvo paaukoti Marijos širdžiai pagal Fatimoje pareikštą Dievo Motinos pageidavimą, "Marijos Žodis Fatimoje" įgauna ypatingos reikšmės. Kiekvieno lietuvio kataliko pareiga yra išsiaiškinti sau šito reikšmingo pasiaukojimo prasmę ir pradėti vykdyti Fatimoje duotus Dievo Motinos patarimus žmonijai. Dėl šių priežasčių knygelė turėtų atsirasti kiekvieno lietuvio išeivio šeimos knygynėlyje. Gaunama "LAIKO" redakcijoje. Kaina $ 5.

● "ATEITIS". Lietuvių Katalikiškojo Jaunimo Žurnalas. 1951 — keturiasdešimtieji — metai, Nr. 2. Kaina metams 3 doleriai. Galima užsisakyti "LAIKO" redakcijoje metams už $ 30.— Adresas: 417 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., USA. — Šis "Ateities" nr. yra sukaktuvinis, gausiai iliustruotas, 72 psl. "Ateitis" priklauso prie geriausiai redaguojamų lietuviškųjų leidinių išeivijoje.

● LUX CHRISTI. Biuletenis Kunigams. 1951 m., balandis-birželis, Nr. 1. Eis kas trys mėnesiai. Leidžia Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybė. Redaguoja kunigai J. C. Jutkevičius, St. Yla, J. Matutis, Ed. Petrelevičius, Vyt. Pikturna. Red. ir administracijos adresas: I. C. Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn., U.S.A.

● Pastaba. "LAIKO" redakcijoje galima užsisakyti visus periodinius ir neperiodinius lietuviškus leidinius papigintomis kainomis. Paskutinių metų laukiama didesnio siuntinio A. Maceinos "Jobo Dramos" ir kt.

TĖVŲ DIENA,
kurią rengia Liet. Jaunimo Draugija bus minima birželio 24 d., sekmadienį.
10,30 val. sudėtinės šv. Mišios už gyvus ir mirusius tėvus Aušros Vartų bažnyčioje.
17 val. Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda statoma graži komedija "Augila Nebrendila". Taip pat dainuos Šv. Cecilijos choras.
Tą pačią dieną Liet. Jaun. Dr-ja minės savo 20-ties metų gyvavimo sukaktį.
Po programos linksmi šokiai.

Nepaprasta Proga!
Dėmesio!

Kongreso nutarimu Argentinos valdžia duoda geriausias sąlygas ir paramą alyvos medžiams ir daktilinėms palmėms auginti La Rioja provincijoj. Tam tikslui FRA-SER S. R. L. bendrovė tuojau kiekvienam norinčiam dovanoja po vieną hektarą ar daugiau tinkamos žemės. Vieno hektaro nuosavybės dokumentai kainoja $ 295, įmokant tik 50% iš karto. Visas informacijas teikia "LAIKO" redakcija.

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102 - Bs. Aires

ROSARIO LIETUVIAI

● Rosario Lietuvių Bendruomenė birželio 24 d. rengia asado Club Churrasco, c. Salamanca 1100. Ta proga bus pagerbti visi Antanai, Jonai, Petrai ir Povilai. Atrodo, kad bus didelis ir gražus dalykas, nes salė yra jauki ir tinkama valgyti "žiemos asado".

● P. M. Jasevičienė po sunkios ir ilgos ligos jau sveiksta. Jai buvo padaryta operacija Italų ligoninėj. Malonu girdėti, kad ji jau triūsia apie savo namus.

● P. J. Liunis kuris laikas, atvykęs iš Buenos Aires, dirba čia Rosario mieste mechaniku. Neseniai jo mamytė buvo atvykusi aplankyti jo ir savo brolio.

● R. L. B., gavusi paskolą, nupirko lentų padirbti nuosaviems asado stalams ir kitiems reikalingiems dalykams. Medis kainojo net 1300 pesų. Bet palyginus pavyko pigiai gauti gerų lentų, iš kurių p. J. Liutkevičius apsiėmė padaryti reikalingus daiktus.

● Neseniai mirė senas Villa Diego gyventojas J. Mainonis. Jis turėjo jau apie 89 metus. Pabėgęs nuo carinės rusų valdžios 1905-6 metais, jis atvyko į Argentiną. Čia dalyvavo visuomeniniam darbe ir buvo gyvas lietuvis patriotas.

● Viktoras Bagdžius yra Rosario miesto pažiba motociklų lenktynėse. Neseniai jis laimėjo dvi pirmas vietas pasiruošiamosiose lenktynėse. Baigiamosiose lenktynėse jam teko du kartus nupulti nuo motociklo, bet visgi atsigriebė ir laimėjo trečiąją vietą. Kitą kartą daugiau laimės!

MUMS RAŠO:

P. St. Kanapė iš Rosario mums rašo sielodamasis, kad lietuviai per mažai parodo susidomėjimo lietuviškais reikalais ir visuomeniniu bei spaudos darbu.

Diana Daugytė, Rosario Liet. Bendruomenės Valdybos narė, "LAIKO" rėmėja

Jis sako: "veiklus ir kultūringas žmogus yra tas, kuris stengiasi pažinti gyvenimą ir savo vietą bei vaidmenį jame, kuris įneša į visuomeninį bei kultūrinį gyvenimą savo asmens vertą indėlį". Toliau rašo apie spaudą, kad "laikraščio leidėjams, norint laikraštį padidinti ir patobulinti, labai svarbu, kad laikraščio ėmėjai laiku atsilygintų.

Apie asmenis, kurie dirba organizacijose, p. St. Kanapė sako, kad jie turėtų būti sąžiningi ir turėtų žmonių pasitikėjimą, o ne tik patys veržtųsi į vadovaujamąsias vietas, lyg norėtų asmeniškai pasipelnyti ar kokios garbės susilaukti. Vadovaujanti organizacijoms žmonės turėtų būti teisingi, o juos renkantieji turėtų gerai juos pažinti, kad paskiau nedarytų jokių užmetimų ir netrukdytų jų darbų.

MERINYR S.R.L.
Centrinė: CORRIENTES 576 — T. E. 32 - 8960, 8969
Skyrius: Alberti 91 — T. E. 48 - 2309
Parduoda puikius lotus (sklypus) vietovėje:

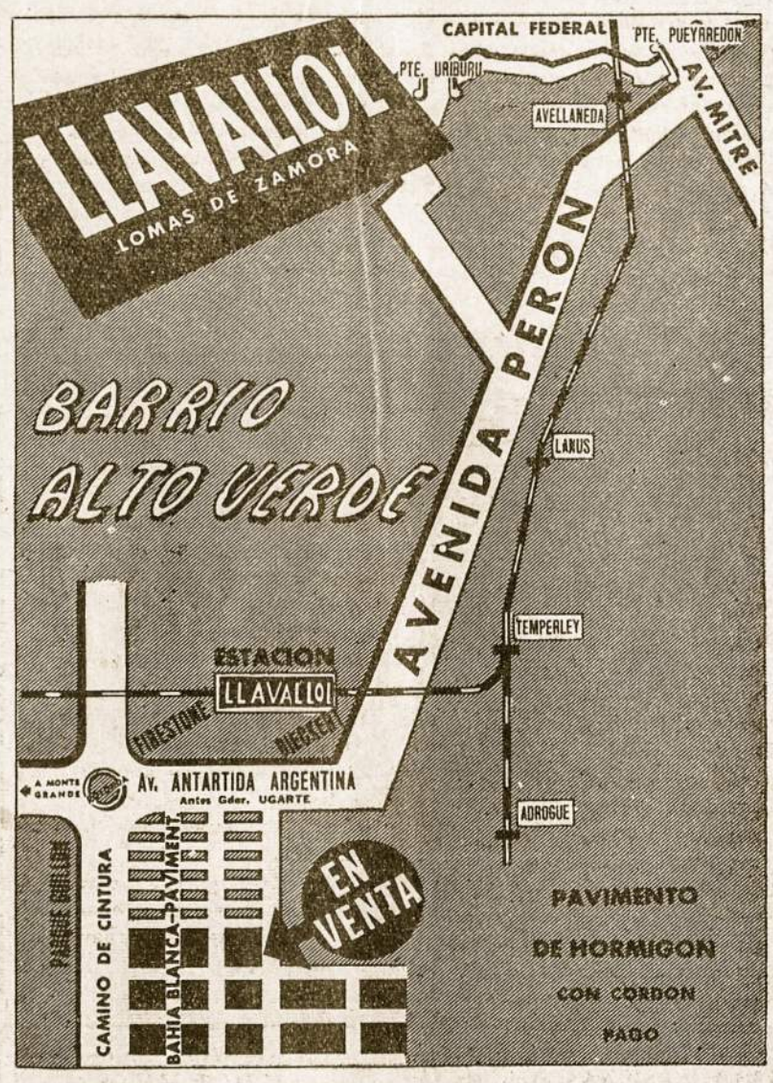

Priemiestyje Llavallol, priešais Camino de Cintura. Puikus susisiekimas kolektyvais: Nr. 151 ("Cía Cañuelas") iš Plaza Constitución ir Nr. 155 (Cía. Lomas") nuo Puente Uriburu, kurie kas 5 minutės eina gatve Antartida Argentina. Llavallol priemiesty čia pat yra garsūs fabrikai: Firestone, Fortalit, Bieckert, V.A.S.A. La Cerámica del Plata, Canale ir daug kitų.

Reikalauk smulkesnių informacijų, pasiųsdamas šitą kuponą šiuo adresu: MERINYR S. R. L., Corrientes 576.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Gyvenama vieta .....